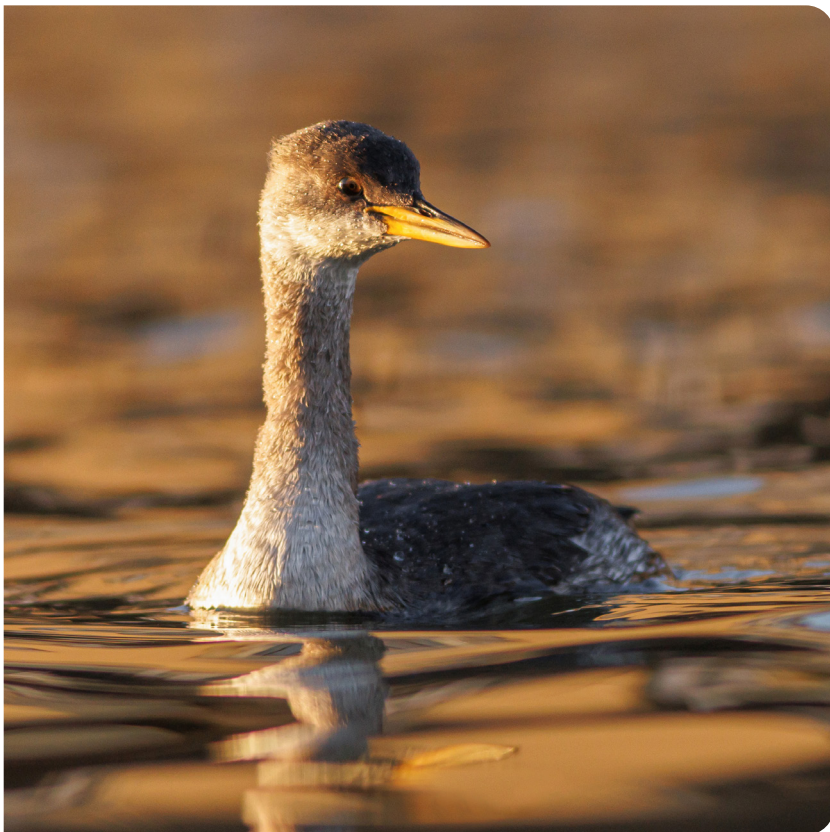

De Gierzwaluw

Jaargang 62 nummer 4 december 2024

Ontdek de Nieuwe Ooster **10**

Gebouwd om te vliegen **16**

Kijk eens naar het vogeltje **28**

Woudaap

JAAP KRANENBORG

LITTLE BITTERN FROM 'THE BIRDS OF EUROPE'/JOHN GOULD (1837)

grappige, fraaie vogels, die als aapjes door het riet klauteren. Vrijwel ongezien pendelen ze jaarlijks naar Afrika, maar ze laten zich wel graag horen met een wat grommend geblaf. Dat geluid, in combinatie met de omdoping tot *Woudaap*, doet de vogel in mijn voorstelling onwillekeurig als een soort hulk uit de verentooi knallen, ik vergeet dan dat het echt een heel klein reigertje is, kleiner en tengerder dan een Waterhoentje. Pardon, Waterhoen.

Kwak en Woudaap, kleine reigersoorten met komische namen. De tekstcontroleur op mijn laptop wenst *Woudaap* te wijzigen in *Woudaapje*, weet kennelijk niet dat taalvernieuwers veel vogels hun verkleinwoordje hebben afgenomen. 'Kwak' laat hij passeren, die heeft altijd al zo geheten. 'Kwakje' gaat ook wel ver voor een vogelnaam. Woudapen zijn er veel minder dan voorheen en als ze er zijn houden ze zich het liefst schuil. Dat is jammer, want het zijn

Winactie

Maak kans op 'De Uil'

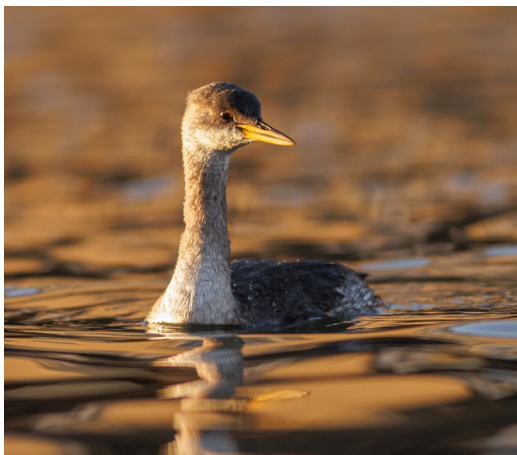
Stephen Moss schreef een biografie over alle Europese uilensoorten en de redactie vindt het een prachtboek. Heb je onze bespreking ervan in deze Gierzwaluw gelezen en wil je kans maken op het recensie-exemplaar? Stuur dan voor 1 maart een mailtje met als onderwerp 'Winactie' naar: secretariaat@vogelsamsterdam.nl

Op pagina **24** lees je onze recensie van het boek.

4	Van de redactie Tycho Fokkema
5	Activiteiten
6	Verenigingsnieuws Marc Menon
9	Vogelfestival 750 jaar Amsterdam
10	Ontdek De Nieuwe Ooster Anouk Zuurmond
16	Vogeltechniek, Gebouwd om te vliegen Henk Leenaers
23	Bijvangst Groenling
24	Boekbespreking De Uil Anouk Zuurmond
28	Vogels fotograferen Tycho Fokkema
32	Waarnemingen juli-september 2024 Ellen de Bruin
40	Wat vinden de buren John van der Woude
43	Colofon
44	Sneeuwgorz

Op de cover

Iedere winter strijken er wel enkele Roodhalsfuten neer rond Amsterdam. Op 21 november ontdekte Ewout Huibers deze volwassen vogel in winterkleed in het water langs de Benno Premselabrug, die IJburg verbindt met de Diemer Vijfhoek. De Roodhalsfuut heeft er tot in januari gezeten.

Van de redactie

TYCHO FOKKEMA

Eens in de zoveel tijd komt de Gierzwaluwredactie samen met andere leden die zich bezighouden met de communicatie van onze vogelwerkgroep. De Communicatiecommissie, ofwel Comcom, bestaat naast de makers van de Gierzwaluw uit Luella die de digitale Gierzwaluw en de Nieuwsflits verstuurt en Roely die de inhoud van de website beheert. Tijdens een gezellige bijeenkomst bespraken we allerlei zaken en zijn er acties uitgezet. Namens het bestuur was Friedie erbij, onze nu ad interim en hopelijk in de toekomst echte secretaris.

Ook Henk Leenaers schoof aan. In het jaar dat hij nu in Amsterdam woont, heeft hij veel bijgedragen aan de Gierzwaluw. Zo is de serie 'Vogeltechniek' van zijn hand, waarvan de aflevering in dit nummer de natuurkunde achter het vliegen van vogels behandelt op een manier die zelfs de grootste alfa snapt. Ons lid Els Hiddink - van de prachtige verenigingsillustratie in het vorige nummer - verzorgde dit keer de afbeel-

dingen. Ik heb tijdens de Comcom-vergadering benoemd hoe heerlijk het is om met zo'n toegewijd team samen de Gierzwaluw te maken.

En dat is ook hoe het binnen een vereniging zou moeten zijn, met z'n allen onze energie op een positieve en constructieve manier inzetten om er samen iets moois van te maken. Ik ben blij dat we daar binnen de Comcom in slagen en enorm trots op alle makers van de Gierzwaluw. Het is niet niks wat we als vrijwilligers neerzetten.

En toch zit me iets dwars. Ik liep onlangs met wat leden door het Rembrandtpark en het viel me op hoe weinig iedereen wist over de IJsvogels aldaar. Terwijl IJsvogelcoördinator Jan Jongejans er dit jaar twee keer over heeft geschreven in de Gierzwaluw. Een belangrijke doelstelling van onze vereniging is het verspreiden van kennis, maar lukt dat wel optimaal? Wordt de Gierzwaluw wel gelezen? Wel door jou, gelukkig. En dat maakt mij weer benieuwd of je deze woorden nu op een scherm of van papier leest. Als Comcom denken we dat de Gierzwaluw op papier beter tot zijn recht komt, beter gelezen wordt en breder verspreid moet worden. Wat denk jij? We horen het graag.

FOTO: ROBERT HEEMSKERK

Activiteiten

TYCHO FOKKEMA

Niets zo leuk als een nieuw vogeljaar! De lijstjes beginnen weer op nul en het is een uitstekende tijd om eens werk te maken van de herkenning van overwinterende jonge meeuwen. Woensdagavond 12 februari vertellen Merijn Loeve en Albert de Jong je er alles over. Verder gaan de woensdagexcursies weer van start en organiseert IVN Twiske ook dit voorjaar gratis Vogelsafari's. Verder is de voorbereiding voor ons Vogelfestival rond Hemelwaart in volle gang!

25 februari start instapcursus Vogels Kijken

Ook dit jaar verzorgen Frank van Groen en Yigal Shimshon weer de instapcursus. Dit jaar ligt het accent op roofvogels, eenden, steltlopers en meeuwen. Dus ook interessant als je vorig jaar de zangvogelcursus hebt gevolgd. De cursus bestaat uit twee avondlessen en vijf excursies. Tijdens de buitenlessen komen natuurlijk alle soorten aan bod. Meer info op vogelsamsterdam.nl

Woensdagexcursies 2025

Iedere tweede woensdag van de maand gaat Inge van Melis van 10 tot 12 op pad in en om de stad. 12 februari - Flevopark, 12 maart - Amsterdamse Bos. Bekijk de website voor details. Aanmelden doe je via woensdagexcursievwa@gmail.com

12 februari Meeuwenlezing Merijn Loeve en Albert de Jong

Heb jij je meeuwen een beetje op een rijtje? Merijn en Albert wel, en die leg-

FOTO: GUIDO KLERK

Twee eerste winter Zilvermeeuwen

gen met plezier uit hoe je verschillende juvenielen herkent. In Buurtsalon Jeltje, check de website.

22 februari Open Dag Landje van Geijssel

In januari is het leuk vogelen bij het Landje van Geijssel bij Ouderkerk aan de Amstel. Naast alle winterse eenden, witgatjes en Waterpiepers is het hier altijd spannend wanneer de eerste Grutto's een pitstop komen maken. Vanaf 1 februari is de observatieschuur dagelijks geopend en zaterdag 22 februari is er een open dag.

8 februari en 23 april Vogelsafari's IVN Twiske

Voor het derde achtereenvolgende jaar kun je met een vogelgids op pad in het vogelrijke Twiske. Google IVN afdeling Twiske voor meer info.

12 maart Algemene Ledenvergadering

Eén dag per jaar kun je als lid meepraten en stemmen over het beleid en de begroting van de VWGA. Ook de (bijdrage voor de papieren) Gierzwaluw staat op de agenda. Kom en laat je stem horen!

29 mei t/m 1 juni Vogelfestival

Samen met het Amsterdamse Bos organiseren we een vogelervaring voor alle Amsterdammers, met o.a. lezingen van

Liefdewerk ...

MARC MENON, VOORZITTER VWGA

Koereigers op het Trekvogelgraslandje rijden mee met waterbuffels

Onlangs mocht ik weer eens mee met een VWGA-exkursie. De tocht ging naar het Oostvaardersveld en de Oostvaardersplassen. Het was een beetje een grauwe en gure dag, maar niettemin was het weer een feestje om samen in het veld te staan en van de alom aanwezige vliegende, zwemmende en waggelende vogels te genieten. Een mooi verslag staat op onze website. Waarnemingen die mij goed zijn bijgebleven, zijn drie mooie langsvliegende Wilde zwanen en - vanaf driehoog in de nieuwe kijkhut “De Roerdomp” - maar liefst drie Zeearenden: rondvliegend en gezeten op

de grond tussen(!) de honderden ganzen. Vooral bij het rondvliegen viel het enorme verschil in grootte op met de ook aanwezige Buizerds en Kiekendieven. Maar de leukste verrassing betrof wel - helemaal aan het einde van de tocht bij de Lepelaarsplassen - twee Koereigers in een weitje te midden van een kudde Waterbuffels. Even waande ik mij terug als *backpacker* langs de *paddy fields* in Zuid-India of Laos, maar de hardnekkige motregen zette mij snel weer met beide voeten op de grond. Nat maar voldaan vingen wij daarna de terugtocht naar Amsterdam aan.

Onze vereniging is in de afgelopen jaren hard gegroeid: van zo'n 425 leden in 2015 naar ruim 700 leden eind 2024, *and still counting!* Het is mooi om te zien dat onder onze leden veel actieve leden zijn die graag een steentje bijdragen aan het organiseren van activiteiten voor de vereniging, hetzij door zich aan te sluiten bij één van de bestaande commissies of werkgroepen, hetzij door zelf met leuke en interessante nieuwe initiatieven te komen. Want dat is wat wij graag zien: actieve leden die niet alleen een "ideetje" hebben, maar daarnaast ook enig "zelf-startend vermogen" om daarmee aan de slag te gaan.

Eén keer per jaar worden die actieve leden in het zonnetje gezet. Eind november 2024 vond de tweede Actieve Ledenavond van de Vogelwerkgroep Amsterdam plaats. Voorheen stuurde het bestuur rond de kerstdagen een kerstkaart/nieuwjaarswens met een vogelspeldje en later een cadeaubon als bedankje aan al die actieve vrijwilligers die onze vereniging draaiend houden: de coördinatoren en leden van de diverse commissies en werkgroepen, de excursieleiders en cursusgevers, redactieleden en al die andere 'handige handjes' die onze vereniging telt. Eind 2023 hebben wij voor het eerst geëxperimenteerd met een Actieve Ledenavond waarbij al die actieve vrijwilligers werden uitgenodigd om - onder het genot van een exquisite hapje en drankje - ook eens

Oproep

Zoals bekend hebben een kleine vijf jaar geleden twee (toenmalige) bestuursleden alle tot dan toe uitgegeven jaargangen van ons verenigingsblad "De Gierzwaluw" (en voorloper "Mededelingenblad") gedigitaliseerd. Al deze jaargangen van De Gierzwaluw zijn sindsdien digitaal beschikbaar en voor iedereen doorzoekbaar op <https://natuurtijdschriften.nl/>. Jaarlijks vindt een update plaats en wordt ook de meest recente jaargang ge-upload. De daarvoor gebruikte en gescande papieren "moeder-set" bevindt zich nog in huis bij één van deze oud-bestuursleden. Deze laatste heeft aangegeven daar binnen afzienbare termijn afstand van te willen doen. Het betreft een lange plank in een stellingkast met dozen en ordners met daarin ca. 60 jaargangen gedrukte Gierzwaluwen/Mededelingenbladen. Let op: de tijdschriften zijn uit elkaar gehaald (nietjes zijn verwijderd) ten behoeve van het inscannen, en na het scannen niet opnieuw vastgeniet. De VWGA beschikt niet over eigen archief-ruimte en (te huren) opslag lijkt weinig zinvol omdat de set dan - voor wie dat wil - niet gemakkelijk meer is te doorzoeken. Een identieke gedrukte set is bovendien al eerder gedeponeerd en te raadplegen bij het Stadsarchief Amsterdam en er zijn ook diverse leden die thuis over een (vrijwel) complete set beschikken. Ben of ken je iemand die geïnteresseerd is om deze set (kosteloos) over te nemen? Of ken je wellicht een (onderzoeks)instelling, archief, bibliotheek of andere organisatie die mogelijk geïnteresseerd zou kunnen zijn in overname daarvan? Mail dan secretariaat@vogelsamsterdam.nl.

onderling nader met elkaar kennis te maken. Deze formule werd enthousiast ontvangen en is dus wegens succes geprolongeerd! Deze keer ook met een “hoedje op/hoedje af”-vogelquiz: niet gemakkelijk maar wel aanleiding gevend tot grote hilariteit! Een zeer geslaagde avond: hartelijk dank aan de organisatie, beheerder van onze vaste (feest)zaal Buurtsalon Jeltje en onze onvolprezen inmiddels ‘vaste’ chef-cateraar. Namens het bestuur ook een groot woord van dank aan alle actieve leden voor jullie inzet in het afgelopen verenigingsjaar. Wij hopen dat wij ook volgend jaar weer op jullie mogen rekenen!

Een groot project waar ik in dit kader graag nog eens de aandacht voor vraag is het Vogelfestival 2025 in het kader van Amsterdam 750 Jaar. Een uitdagend project, en niet alleen wegens de omvang, want na een eerdere gedeeltelijke wisseling van de wacht staat dit project sinds kort voor een nieuwe uitdaging: de subsidieaanvraag door de VWGA bij de gemeente Amsterdam is helaas niet gehonoreerd. Dat betekent dat er goed gekeken moet worden naar omvang, programmering en de financiering daarvan. Toch lijkt het vrij zeker dat het programma in een of andere (enigszins afgeschaalde) vorm doorgang zal vinden. Daarvoor zijn straks rond Hemelvaart 2025 veel vrijwilligers nodig om iets over vogels in het Amsterdamse te komen vertellen, op scholen langs te gaan of excursies te begeleiden. Zie ook de oproep op onze website en de flyer die tijdens diverse VWGA-activiteiten wordt uitgedeeld. Heb je belangstelling, meld je aan en zeg het voort!

Ook overigens is de vereniging doorlopend op zoek naar leden die actief willen zijn binnen de vereniging of misschien zelfs de kar willen trekken. Soms betreft het kleine of incidentele klussen, maar er zijn ook diverse grotere projecten en klussen waarvoor wij leden zoeken die van wanten weten en de handen graag uit de mouwen willen steken. In de diverse media van de VWGA (Website, Gierzwaluw en Nieuwsflits) staan geregeld vacatures. En als je zelf een leuk idee hebt, aarzel dan niet om dit te ‘pitchen’ bij het bestuur. Misschien is het bestuur zelf wel iets voor jou? In het bestuur zitten doodgewone leden die een groot hart hebben voor vogels in de vrije natuur en die het daarnaast leuk vinden om iets terug te doen voor onze vereniging. Op korte termijn komen er twee plekken vrij in het bestuur. Je zit dicht op het vuur en bepaalt zelf hoeveel extra tijd je erin steekt. Lijkt het je leuk om mee te praten en nauw betrokken te zijn bij het reilen en zeilen van de vereniging en vind je het leuk om centraal in de organisatie actief te zijn, spreek dan eens af met een bestuurslid (contactgegevens in het colofon achterin deze Gierzwaluw) of mail secretariaat@vogelsamsterdam.nl voor meer informatie of om een afspraak te maken. Als onderdeel van de kennismaking schuif je ook een paar keer aan bij een bestuursvergadering. Nieuwe bestuursleden kunnen in principe éénmaal per jaar worden benoemd tijdens de jaarlijkse algemene ledenvergadering (ALV) van onze vereniging (volgende ALV: woensdag 12 maart 2025). Aan alle leden een goed en vogelrijk 2025!

Vogelfestival

We vieren 750 jaar
Amsterdam!
Help je mee?

Excursies, lezingen en workshops van 29 mei t/m 1 juni 2025

Amsterdam viert feest! Daarom organiseert onze vogelwerkgroep samen met het Amsterdamse Bos vier dagen lang vogelactiviteiten voor alle Amsterdammers. In het weekend van 31 mei en 1 juni vinden er allerlei activiteiten plaats in het Amsterdamse Bos. En als vogelwerkgroep verzorgen wij excursies op 29 mei (Hemelvaart) en vrijdag 30 mei in ons hele werkgebied. Ook de Gierzwaluwwerkgroep doet mee met vier avondexcursies en een lezing. Zin in een vogelfeestje? Blok Hemelvaart en het weekend erna in je agenda en doe mee!

'Amsterdam is een geweldige stad voor vogels. In onze parken, tuinen en grachten leven veel verschillende soorten. Ook bos, boerenland en open water zijn vlakbij. Met weer andere vogels, want iedere soort heeft z'n eigen lievelingsplek. Die laten wij als vogelaars graag aan andere Amsterdammers zien.'

#750 AMSTERDAM

Word jij ook Vogelgids?

Donderdag 29 en vrijdag 30 mei organiseren wij als VWGA zo'n twintig tot dertig excursies voor beginners op interessante vogelplekken in en rond de stad. Heb jij ook zin om te helpen? We zoeken nog vogelgidsen voor het Vondelpark, Erasmuspark, Amstelpark, De Oeverlanden, Lutkemeerpolder, Vliegenbos, Westerpark, Rembrandtpark, en Waterland, bijvoorbeeld de Volgermeerpolder.

Activiteiten in het Amsterdamse Bos

Het weekend van 31 mei en 1 juni vieren we het Vogelfestival in het Amsterdamse Bos. Er komt een informatiemarkt en we organiseren excursies en workshops. Ook zijn er lezingen van o.a. Arjan Dwarshuis, Luc Hooogestein en Gert de Jong van de Gierzwaluwwerkgroep en onze eigen vogelwerkgroep.

Interesse?

Heb je vragen, wil je gidsen of helpen met de organisatie en de ondersteuning van de excursies? Laat het zo snel mogelijk weten aan Marij Veugelers: marij.veugelers@gmail.com Meld je je aan als gids? Geef dan aan in welk gebied, welke dag, tijdstip etc.

De Nieuwe Ooster

TEKST ANOUK ZUURMOND FOTO'S VALENTIJN VAN BENTHEM

Een prachtig gekleurd herfstblad met een paar felrode bloedspetters. Er heeft zich hier duidelijk een klein drama afgespeeld. Samen met Valentijn van Benthem sta ik voorovergebogen over de restanten van een Zanglijster, aangevreten en geplukt – waarschijnlijk door een Sperwer. Het macabere stilleven past niet alleen bij de plek waar we elkaar treffen om te vogelen: De Nieuwe Ooster, een begraafplaats en gedenkpark. Het is ook nog eens 31 oktober 2024: Halloween. Ondanks deze morbide omstandigheden werd het een heerlijke wandeling met mooie waarnemingen.

Oud en nieuw

De oude Oosterbegraafplaats (uit 1866) lag op de plaats waar nu het Koninklijk Instituut voor de Tropen staat, maar door de explosieve groei van het aantal Amsterdammers werd deze begraafplaats al snel te klein. Tuinarchitect Leonard Anthony Springer ontwierp daarom De Nieuwe Oosterbegraafplaats. In zijn plan koos hij voor de gemengde stijl: een landschappelijk park, met slingerende paden. In 1894 was de eerste begrafenis, maar al in 1928 moest de begraafplaats opnieuw uitbreiden, waarna het achterste deel van het park in de volle lengte aan de Zaaiersweg grenst. Daarna zijn nog twee kleinere uitbrei-

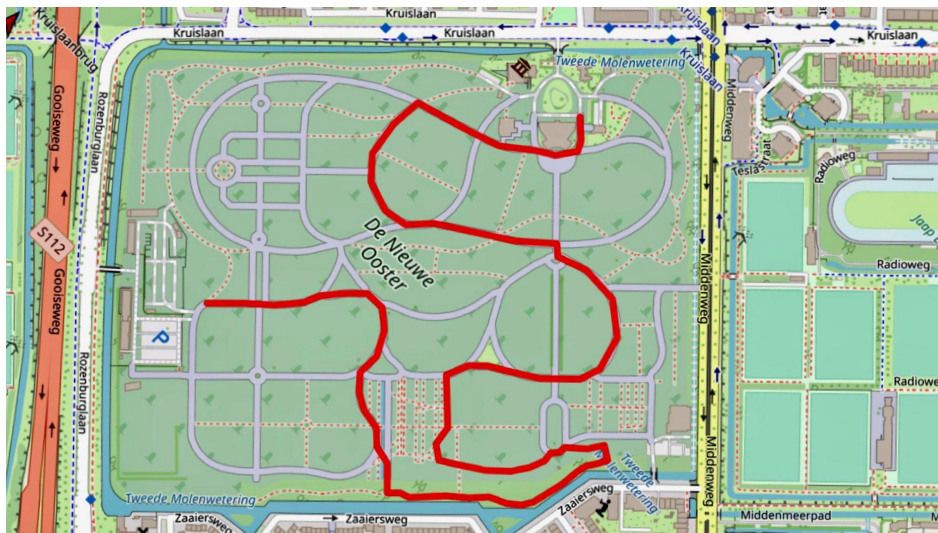

Grote Alexanderparkiet knabbelt aan zaadjes van de gewone esdoorn

Restanten van een Zanglijster op een afgefallen eikenblad

dingen toegevoegd aan het gedenkpark waardoor De Nieuwe Ooster sinds 1954 zijn huidige vorm heeft met een oppervlakte van 33 hectare. Tegenwoordig maakt dit gebied deel uit van de Amsterdamse hoofdgroenstructuur en door het ontbreken van kunstlicht is het 's nachts een stuk donkerder dan in de rest van de stad. Mede daardoor vinden vogels hier de rust die noodzakelijk is om te kunnen broeden. Springer was behalve tuinarchitect ook een groot liefhebber van bomen. De beplanting speelde in het ontwerp dan ook een belangrijke rol. Dat is zo gebleven: het park telt ruim 700 verschillende bomen. Via de website van de Stichting Arboretum zijn rond-

leidingen te boeken en zijn er allerlei themawandelingen te maken langs bijzondere exemplaren. Die bomen en heesters zorgen er ook voor dat er voor de vogelaar veel te beleven valt, op een plek die een oase van rust is in Amsterdam-Oost.

Springer had een duidelijk beeld voor ogen met zijn begraafplaats. Hij beschreef zijn doelstelling als volgt: 'Het moet niet somber en droefgeestig zijn, opdat men niet huivere erheen te gaan. Men trachte er de natuur in haar lieflijkste eenvoudige vormen weer te geven.' Treed dus zonder huiver binnen bij De Nieuwe Ooster.

Geluid, geluid, geluid

Valentijn is sinds een aantal jaar fervent vogelaar en komt graag op de Nieuwe Ooster vanwege de rust. Eerder gaf hij daar al een paar rondleidingen voor de VWGA. Een wandeling met Valentijn om vogels te kijken is eigenlijk vooral vogels luisteren. Het

is misschien door zijn vorige carrière, als DJ, dat hij zo gericht is op geluid en haarfijn een soort weet op te pikken tegen een achtergrond van allerlei andere roepjes. De microfoon gaat mee om geluiden die niet meteen te determineren waren, later te analyseren met behulp van een sonogram. Gelukkig is de Nieuwe Ooster een stille plek, waardoor je goed kunt oefenen met waarnemen op gehoor.

We treffen elkaar ter hoogte van het Verzetmonument, waar we een groepje Goudhaantjes horen – en daarna ook in de kijker krijgen. Het Goudhaantje is hier in de zomer niet te zien en past goed bij de herfstige sfeer van de Begraafplaats. De Koperwiek laat zich even later mooi bekijken en ze blijven gedurende de hele wandeling in groten getale overvliegen: het opvallende geluid (een aflopend, vrij luid psieeee) is constant hoorbaar op de achtergrond. Op mijn verzoek bekijken we een Grote Alexanderparkiet wat preciezer, zodat

ik die wat beter leer onderscheiden van de Halsbandparkiet. Niet alleen zijn ze een stuk groter, de Grote Alexanderparkiet maakt ook echt een ander geluid: in vergelijking met de luide Halsbandparkiet vind ik ze een stuk beschaafder. De Grote Alexander zit rustig te foerageren en laat zich goed fotograferen.

Bosprieel

We lopen vervolgens, langs een plek voor een Ooievaarsnest, door naar het meest verborgen en rustigste gedeelte van deze begraafplaats: het bosprieel, dat parallel langs de Zaaiersweg loopt, met een slootje ertussenin. Het getik van de Zanglijster vergezelt ons en Vinken vliegen op aan de overkant van het water. Even verderop treffen we

het ontzielde lijfje van de Zanglijster, met goed zichtbare pijlvormige stipjes op het verenkleed. Het slachtoffer van waarschijnlijk een Sperwer bestuderen we even en de foto's worden doorgestuurd naar een expert. Het blijkt om een 1 kj exemplaar te gaan. Door deze aanblik zijn we meteen meer gericht op de aanwezigheid van roofvogels. In januari 2024 heeft Valentijn op de begraafplaats ook de Rode Wouw gespot – bij de parkeerplaats, tijdens de afrondding van een excursie destijds. Dit bosprieel is beschut genoeg voor een roofvogel om een prooi op te peuzelen. Opeens vliegt er eentje op, maar helaas: te snel weg voor herkenning. Het leek een Buizerd. In het struikgewas horen we vervolgens de zang van de

FOTO: TYCHO FOKKEMA

Sfeervolle paden, monumentale bomen en grafstenen karakteriseren de Nieuwe Ooster

Man **Groene Specht** kijkt alert om zich heen

Vuurgoudhaan en nieuwsgierig komt er een groepje op ons af. We blijven stilstaan en komen oog in oog met een paar dappere exemplaren.

Danse macabre

Na het bosprieel lopen we weer over de bredere lanen in het gedeelte met graven. Je kunt op deze plek goed rondwalen over de verschillende

grafvelden, maar laat je niet te veel afleiden door de Winterkoninkjes en Roodborsten die druk bezig zijn in het struikgewas. In de lucht valt ook veel te zien: een Buizerd vliegt over en later een tweetal Aalscholvers. We zien ook een Sperwer rondzweven, met daarnaast nog een tweede exemplaar. Die laatste wordt vergezeld door een Zwarte Kraai, die in de lucht minutenlang in een verbeten gevecht met elkaar zijn. Ze lijken een soort 'danse macabre' uit te voeren, daar hoog boven ons. Het is een spectaculair gezicht – en een attractie waar je niet eens voor in de rij hoeft te staan.

Over de gehele begraafplaats zijn er veel struiken met bessen, waar Merels en Zanglijsters zich tegoed aan doen. Gaaien vliegen af en aan, net als Grote Bonte Spechten en Pimpel- en Koolmezen. De Appelvink is dé soort van dit gebied. Veel mensen die een excursie in dit gebied doen, willen deze soort dan ook graag zien; de kans is zeker aanwezig, maar niet gegarandeerd. En

Sperwer en **Zwarte Kraai** gewikkeld in 'danse macabre'

zelfs als ze aanwezig zijn, zijn ze no-
toir moeilijk in de kijker te krijgen. De
vlucht- en contactroep, een zacht licht
dalend tsii, horen we niet. We kijken
nog even bij de vijver, waar Valentijn de
Appelvink tijdens een eerdere excursie
zag. Ze zijn dit najaar nog niet gesig-
naleerd op De Nieuwe Ooster en helaas
zien wij ze ook niet verschijnen.
Als afsluiting horen we opeens onze
favoriete soort: de Staartmees. In een
groepje buitelen ze om ons heen. Wat
ik niet wist: er bestaat een schattige
variant, namelijk de Witkopstaartmees.
We speuren naar volledig witte kopjes,
maar die zitten niet bij het groepje. We
lopen langzaam terug naar de hoofd-
ingang aan de Kruislaan, waar ook het
Nederlands Uitvaart Museum 'Tot zo-
ver' te vinden is en café Roosenburgh.
Kolganzen trekken boven ons over.
Later, als Valentijn terugloopt van de
hoofdingang naar de parkeerplaats aan
de Rozenburglaan, weet hij nog een

Groene Specht prachtig vast te leggen
en een overvliegende Ooievaar.

Vogels op weg naar de eeuwigheid

Mocht je nu een keertje wandelen over
De Nieuwe Ooster en niet zo'n geluk
hebben met het vogelen: je kunt er al-
tijd een bijzonder paar blauwe vogels
zien. Natuurliefhebber en schrijver Theo
Thijssen (1879- 1943) heeft hier een
herdenkingsmonument, gemaakt door
die andere bekende kunstenaar die ook
gefascineerd was door de natuur: Jan
Wolkers (die gecremeerd is op De Nieuwe
Ooster). Thijssen is in 1943 begraven op
De Nieuwe Ooster, maar wel in een huur-
graf. Daarom werd het graf in 1955 ge-
ruimd. Thijssen bleek echter een belang-
rijke stem te blijven in de Nederlandse
literatuur. Daarom is er besloten tot een
plek om hem te herdenken. Het monu-
ment dat Wolkers maakte voor Thijssen
is geheel van glas en verbeeldt blauwe
vogels 'op weg naar de eeuwigheid'.

FOTO: TYCHO FOKKEMA

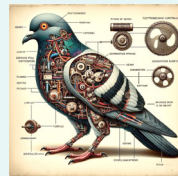

Monument van Jan Wolkers ter nagedachtenis aan Theo Thijssen

Gebouwd om te vliegen

Alles over het vermogen van vogels om te vliegen, te zweven en te glijden

TEKST: HENK LEENAERS ILLUSTRATIES: ELS HIDDINK

Na vele miljoenen jaren evolutie blijkt er uiteindelijk maar één manier om zeer lange afstanden te vliegen: als vogels. Welke krachten werken er op hun vleugels en hoe maken ze slim gebruik van luchtstromen als ze schijnbaar moeiteloos duizenden kilometers afleggen door de lucht?

Vergeleken met vogels zijn vliegtuigen nogal energieverslindende apparaten. Een Rosse Grutto vliegt op enkele onsjes lichaamsvet in één ruk van Alaska naar Nieuw-Zeeland, terwijl een verkeersvliegtuig daar al gauw 100.000 liter kerosine voor nodig heeft. Tel daar een flinke hoeveelheid geluidsoverlast en milieuvervuiling bij op en je vraagt je af waarom we ooit op het idee zijn gekomen dat vliegen een acceptabele vervoerswijze is.

Zou de geschiedenis van de luchtvaart anders zijn verlopen als de Duitser Otto Lilienthal was gaan strijken met de eer van de eerste geslaagde vlucht? Anders dan de gebroeders Wright, die hun succes toch vooral dankten aan een krachtige motor, probeerde Lilienthal de kunst van het vliegen namelijk af te kijken van vogels. Met succes. Want twaalf jaar vóór de wereldberoemde vlucht van de Wright-broers maakte hij al de eerste van uiteindelijk 2000 geslaagde zweefvluchten.

Basisbeginselen van de aerodynamica

Voordat we dieper ingaan op hoe vogels precies vliegen, eerst enkele basisbeginselen van de aerodynamica. Want of je nu gebruikmaakt van vaste

vleugels, zoals vliegtuigen doen, of van vervormbare vleugels, zoals vogels, elk betoog over de vliegkunst is incompleet zonder aandacht voor de vorm van vleugels. Van boven zijn die bol en van onderen hol, met een ronde voorkant en een spitse achterkant. De luchtstroom langs de bovenkant legt daardoor een langere weg af dan langs de onderkant. Gevolg: een luchtdrukverschil tussen de boven- en onderkant van de vleugel, dat resulteert in een opwaartse kracht of 'lift'. Is deze opwaartse kracht groter dan de zwaartekracht, dan wordt de vleugel als het ware 'omhoog gezogen'.

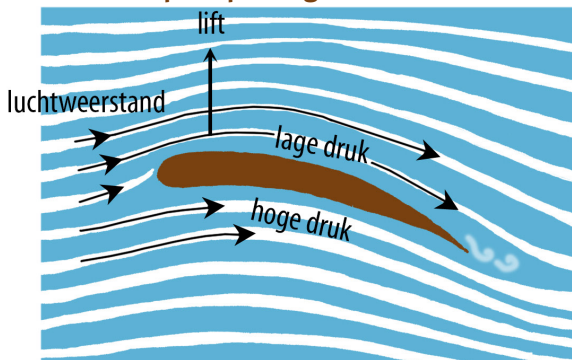
Naast de zwaartekracht moeten vogels en vliegtuigen nog twee krachten overwinnen om vooruit te komen: de luchtweerstand en de zogeheten 'geïnduceerde' weerstand. De eerste is bekend terrein voor iedereen die wel eens een stukje fietst, vooral met wind tegen. De tweede komt door het kantelen van de vleugels, wat nodig is om hoogte te winnen. Beweegt een vogel de voorkant van zijn vleugels namelijk omhoog, dan neemt de druk onder de vleugels toe en stijgt hij op. Maar... door diezelfde beweging kantelt de opwaartse kracht met de vleugel mee. Deze kracht werkt daardoor niet langer

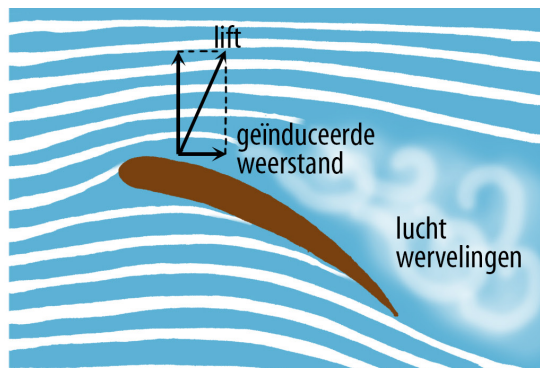
recht omhoog, maar ook een klein beetje naar achteren. Met als gevolg: extra weerstand.

Het kantelen van de vleugels heeft trouwens nóg een gevolg. De lucht-snelheid langs de bovenkant kan zo ver toenemen dat de luchtstroom uit de bocht vliegt en er achter de vleugels luchtwervelingen ontstaan. Die remmen de vleugels af en maken ze ook moeilijker bestuurbaar. Vogels herstellen de luchtstroom door een duimvleugel uit te spreiden, vliegtuigen doen dit met een hoogteroer.

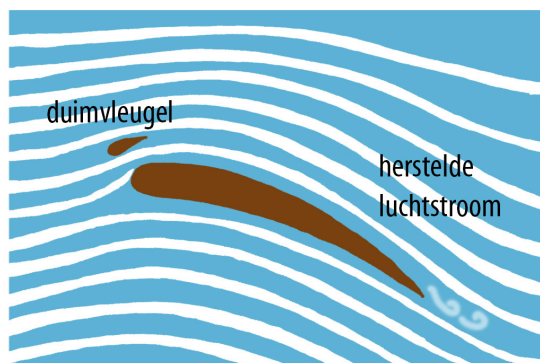
Krachten spel op vleugels

In de lucht blijven: de luchtstroom boven de vleugel verdunt, de luchtstroom eronder verdicht. Door dit drukverschil ontstaat een opwaartse kracht of 'lift'.

Hoogte winnen: door de vleugel te kantelen ontstaat er meer lift, maar ook extra ('geïnduceerde') weerstand; ook de luchtwervelingen boven en achter de vleugel hebben een remmende werking.

Afglijden voorkomen: met de duimvleugel wordt de luchtstroom hersteld. Hierdoor neemt de snelheid toe en worden onverwachte bewegingen voorkomen.

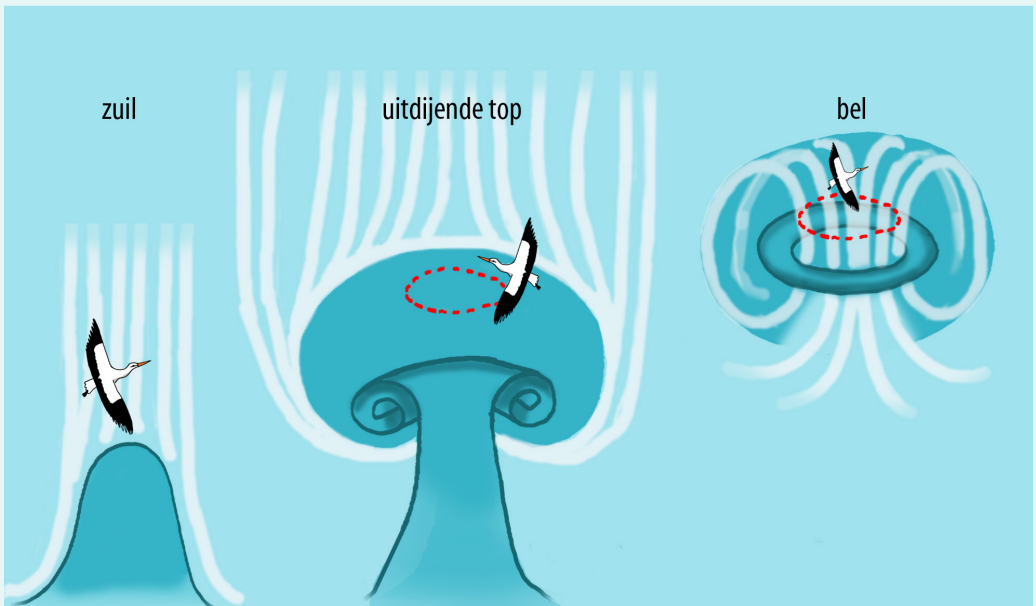
Stuwkracht door kleine propellers

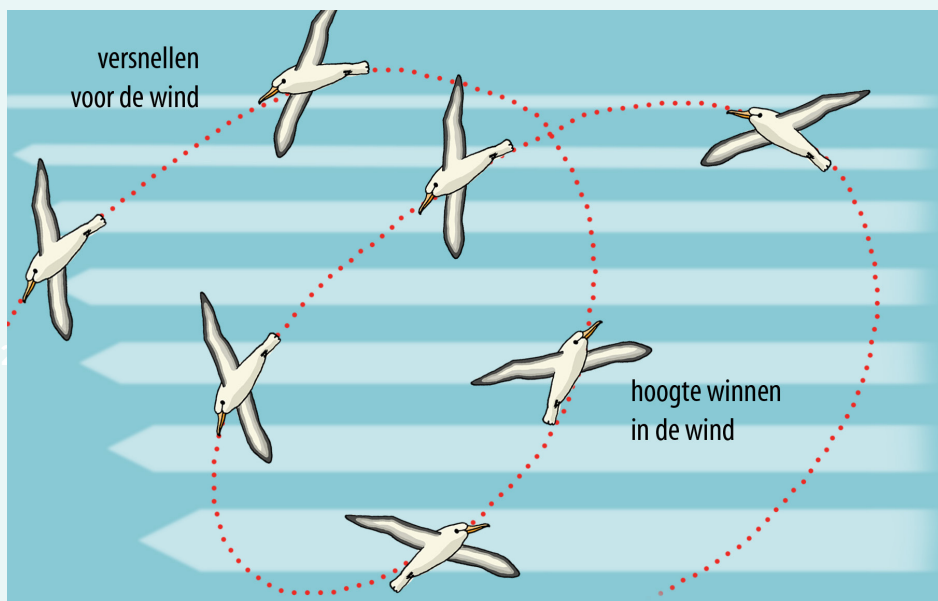
Goed, dat was het wel zo'n beetje aan overeenkomsten tussen vogels en vliegtuigen – niet veel meer dan aerodynamisch gevormde dommekrachten met hier en daar een beweegbare klep, flap of roer. Wat vogels tot superieure vliegers maakt, zijn hun vervormbare vleugels. Niet alleen kunnen ze daarmee hoogte winnen, ze kunnen zichzelf er ook mee voortstuwten zonder gebruik te maken van een hulpmotor. Hoe dat precies in zijn werk gaat, is nog steeds niet in elk detail voor alle vogels bekend, maar dankzij geduldige onderzoekers en snelle camera's is er wel overeenstemming over de grote lijnen.

Eerst maar even een misverstand de wereld uit helpen. Anders dan lang

gedacht, vliegen vogels namelijk niet door met hun vleugels lucht naar achteren te duwen, zoals zwimmershanden dat doen met water. Als vogels hun vleugels omlaag slaan (een 'neerslag' met veren dicht tegen elkaar aan) verhogen ze de luchtdruk onder hun vleugels. Zo ontstaat er een opwaartse kracht. Als ze hun vleugels aan het eind van de neerslag naar voren zwiepen spreiden ze hun handpennen uit. Die buigen omhoog en fungeren dan even als kleine propellers en zorgen op die manier voor stuwkracht. Daarna moet de vleugel weer omhoog voor de volgende slag. Net zoals je bij schoolslag je armen na elke slag intrekt en naar je borst brengt, zo trekken vogels dan hun vleugels in. Om de opslag te vergemakkelijken, openen de handpennen zich

Zweven Boven land (op thermiek): in drie stappen omhoogcirkelen boven opwarmende lucht

als de latjes van een luxaflex. Aangekomen op het hoogste punt, strekt de vleugel zich weer helemaal uit en sluiten de slagpennen zich. Klaar voor de volgende neerslag. Al met al is het dus vooral de beweeglijkheid van de vleugels die vogels tot superieure vliegers maakt. Ze zijn in staat om de luchtstromen op veel complexere manieren te gebruiken dan vliegtuigen doen met hun kleppen.

Veel vogels mogen graag een stukje zweven

Tot zover het krachtenspel dat ervoor zorgt dat vogels kunnen opstijgen en vliegen. Voordat de eerste vogels dit kunstje onder de knie kregen, hebben ze waarschijnlijk eerst een hele tijd geoefend met alleen zweven. Door met

uitgespreide vleugels van een klif af te springen, net zoals deltavliegers, kun je flinke afstanden afleggen zonder al te veel energie te gebruiken. Ook veel vogels die de vliegkunst wél beheersen mogen nog steeds graag een stukje zweven. Zo besparen ze energie en zijn ze tegenwoordig zelfs in staat om hoogte te winnen.

Met hun lange en brede vleugels kunnen roofvogels, kraanvogels en ooievaars bijvoorbeeld gebruikmaken van thermiek – opstijgende warme lucht. Thermiek kan plaatselijk ontstaan op plekken waar het landoppervlak extra wordt opgewarmd. Eerst ontstaat dan een zuil van opstijgende warme lucht. Als zo'n zuil door koude lucht wordt ingesnoerd, ontstaat er een ring van

FOTO: RENEVDWAL

Deze **Torenvalk** bidt tegen de wind in

ronddraaiende warme lucht, waarop vogels omhoog kunnen cirkelen. Deze hoogtewinst kunnen ze vervolgens omzetten in afstand door met uitgestrekte vleugels naar de basis van een volgende thermiekbels te zweven. Sturen doen ze dan met hun handpennen.

Ook meeuwen en andere zeevogels zijn uitstekende zwevers. Zweven doet ze overigens niet boven land, maar boven water. En niet door gebruik te maken van warmte, maar van wind. Dat werkt zo: op 15 à 30 meter boven zee is de windsnelheid aanmerkelijk hoger dan direct boven het water. Door met de wind mee ('voor de wind') van hoog naar laag te zweven, voeren de vogels hun snelheid flink op, om vlak boven de golven van koers te veranderen. Tegen de wind in ('in de wind') gebruiken ze hun snelheid nu om weer hoogte te winnen, waarbij hun snelheid afneemt. Maar vlak voordat ze stilvallen, beginnen ze – met de wind in de rug – aan een volgende duikvlucht. Omdat ze tijdens deze manier van 'actief zweven' amper met hun vleugels hoeven te slaan, is het energiegebruik erg laag.

Slaan, glijden en golven

Niet alle vogels zijn uitgerust met de juiste vleugels om te kunnen zweven. Willen deze vogels toch flinke afstanden afleggen, dan zit er voor deze soorten weinig anders op dan – nogal energieverslindend – met hun vleugels te slaan. Dat kan op verschillende manieren, deels afhankelijk van het lichaamsgewicht. Ganzen en andere vogels die relatief zwaar zijn ten opzichte van hun vleugeloppervlak, moeten de meeste arbeid verrichten. Ze slaan zonder onderbrekingen continu met hun vleugels. Daardoor vliegen ze in een kaarsrechte horizontale lijn van A naar B. Om het energiegebruik enigszins binnen de perken te houden, vliegen ze – vergelijkbaar met wielrenners in een waaier – in een V-formatie. Achter de voorste vogel, die de grootste luchtweerstand ondervindt, kunnen de andere vogels 'schuilen'. Bij tegenwind vliegen ze laag, omdat daar de windsnelheid het kleinst is; bij wind mee vliegen ze hoog.

Vogels van meer dan 140 gram, zoals de Torenvalk, wisselen perioden met vleugelslag af met glijperioden. Tijdens het glijden zijn de vleugels uitgespreid en is het energiegebruik maar 1/20 van wat nodig is om met de vleugels te slaan. Hoelang de vogels glijden, hangt af van de windrichting en -snelheid. Kleinere vogels, zoals zangers, vinken en lijsters, gebruiken een golvende vlucht: afwisselend met gesloten vleugels (ballistisch, als een raket) en met slaande vleugels.

Aangepast aan unieke manier van voortbewegen

Genoeg over vogelvleugels en hun cruciale rol bij het vliegen. Nog veel meer vogelonderdelen zijn aangepast

Drie manieren van vliegen

Continue vleugelslag (o.a. ganzen en eenden)

Vleugelslag en glijden (o.a. Torenvalk)

Golvend (o.a. vinken en spechten)

continue vleugelslag

vleugelslag en
glijden

golvend

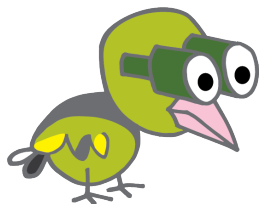

Ganzen en eenden vliegen met een continue vleugelslag, zoals deze **Brandganzen**

aan hun unieke manier van voortbewegen. We lichten er een paar uit. Om gewicht te besparen, hebben vogels bijvoorbeeld extreem lichte en vaak holle beenderen. En de grote borstspieren waarmee ze hun vleugels naar beneden slaan, zijn bij de meeste vogels goed voor maar liefst 15% van het lichaamsgewicht; bij duiven – snelle vliegers met een groot uithoudingsvermogen – zelfs 37%. Het ophijsen van de vleugels gebeurt met een ingenieus katrolsysteem. Het bekken van vogels is behoorlijk oversized, omdat ze daarmee schokken moeten opvangen bij de landing. En de longen van vogels zijn verbonden met luchtzakken die in het hele lichaam voorkomen, soms zelfs tot in de holle beenderen. De longen zelf zijn daardoor relatief klein. Efficiënt, want minder volume betekent

minder luchtweerstand. En handig, want zonder ademen kun je zo lekker lang doorzingen.

Vogels zijn gebouwd om te vliegen, zo mag je gerust concluderen. En opmerkelijk genoeg lijken ze van binnen allemaal sprekend op elkaar. Het skelet van een meeuw lijkt bijvoorbeeld als twee druppels water op dat van een eend. Zit 'het vermogen om te vliegen' in het programma van eisen van een nieuw vervoermiddel, dan heb je als ontwerper of schepper blijkbaar niet zoveel vrijheden. Eigenlijk heb je alleen kans van slagen met een bouwplan dat qua vorm, afmetingen en gewicht in de buurt komt van dat van een vogel. Tenzij je je er makkelijk van af maakt, natuurlijk, en er een paar flinke hulpmotoren onder hangt.

Bijvangst

*Belevenissen van een
beginnende vogelaar*

Het liefst zou ik mijn leven lang beginnend vogelaar blijven. Hoe langer je vogelt, hoe lastiger het wordt een nieuwe soort te zien. De tijd dat ik bij elke excursie een handvol livers zag, ligt al even achter me. Jammer hoor. Gelukkig zijn er allerlei nieuwe uitdagingen. Zélf een lastige soort aan het geluid herkennen. Of een Boomvalk in vlucht. Toch gaat er weinig boven de sensatie een vogel voor het allereerst te zien.

Ervaren vogelaars blijven daarom vaak op zoek naar die kick van de eerste keer. Nieuwe biotopen bezoeken is een logische stap om aan deze soortenhonger te voldoen. Dat vergt wel wat voorbereiding. Wat wil je zien? Wat is het gedrag van de vogel, waar houdt deze zich op en op welk geluid moet je letten? Gelukkig is de voorpret minstens zo leuk als het vogelen zelf.

Met vogelkijkhut.nl, waarneming.nl en verschillende vogelboeken als gids heb ik op jacht naar eerste keren de Amsterdamse regio en landschappelijk Nederland veel beter leren kennen. Plots vond ik mijn weg naar de Veluwe, Biesbosch, IJsselmonding en Waddenkust. En dat was al goud waard. Als ik ook nog de bewuste doelsoorten gezien had, keerde ik met een grote glimlach op mijn gezicht huiswaarts. Missie geslaagd.

Een soort die al lang op mijn wensenlijstje stond, was de Notenkraaker. Een opgezet exemplaar in het bezoekerscentrum van de Amsterdamse Water-

leidingduinen herinnert aan de tijd dat deze gespikkelde kraaiachtige in de winter nog weleens in onze buurt voorkwam. En massaal ook, in 1968 was er een enorme invasie van duizenden vogels. Af en toe wordt er in Nederland nog een Notenkraaker op trek gesignaleerd, voor het laatst in 2020.

De dichtstbijzijnde plek waar de Notenkraaker gewoon rondvliegt, zijn de Belgische Ardennen. Met een stel enthousiastelingen zouden we die noot wel even kraken. We huurden een huisje en verdiepten ons in de gewoonten van ons reisdoel. Zoals neef Gaai in het najaar eikels verzamelt, heeft de Notenkraaker het gemunt op hazelnoten. Het enige wat we hoefden te doen was op de loer liggen bij lokale hazelaars. Lang verhaal kort: dat viel vies tegen. In drie dagen hebben we geen Notenkraaker gezien. Wel heel veel Gaaien, die hebben dus ook een witte kont.

Was het weekend mislukt? Integendeel. Er is gelachen, gewandeld en goed gegeten. En de bijvangst was ook niet mis. De badkamer op het eerste verdiep van ons huisje deed het prachtig als vogelkijkhut. Door het raam keken we uit op de tuin van de verhuurder, de voedertafel deed de rest. Een Boomklever en een paar Glanskoppen lieten zich bewonderen. Als kers op de taart verscheen er dagelijks een groepje Goudvinken. Zwartwit met rozerood of juist ingetogen beigebruin, pikkend van de zaden. Het badkameruitzicht was de reis al waard.

Groenling

Van grotschilderingen tot Pokémon-kaarten

ANOUK ZUURMOND

Boeken

Stephen Moss schreef een uilenboek zoals alleen hij dat kan. Oude ornithologische teksten, zijn eigen ervaringen en uitstapjes naar de cultuurgeschiedenis, literatuur en kunst leveren een rijk boekwerk op.

Waarom is het toch zo dat uilen door hun lieve ronde hoofd en grote ogen bijna een schattig Disney-figuur lijken, maar tegelijkertijd door de geschiedenis heen veel mensen toch ook de stuipen op het lijf hebben gejaagd? Die vraag staat centraal in het nieuwe boek van de Britse natuurhistoricus, vogelaar, auteur en televisieproducent Stephen Moss, dat in de Nederlandse vertaling in 2024 verscheen met de titel *De uil*. Een biografie. Dit werk is een toevoeging aan een reeks van ‘vogelbiografieën’ die deze auteur al publiceerde: eerder bracht hij boeken uit over *De zwaluw*, *Het winterkoninkje* en *Het roodborstje*. Die laatste titel las ik al een tijdje geleden met veel plezier; het is een prachtig boek over een van de meest geliefde en bekende vogels van Groot-Brittannië. Maar met deze uilen-editie heeft Moss het zich wel wat moeilijker gemaakt: in tegenstelling tot het *Roodborstje* richt hij zijn aandacht nu op vogels die we nauwelijks zien en zelden horen. Tegelijkertijd spreken ze zeer tot de verbeelding. De ambivalentie van deze bijzondere vogelsoort – geliefd maar mysterieus, aandoenlijk en ook angstaanjagend – weet Moss goed over te brengen op de lezer.

De Uil van Stephen Moss is uitgegeven door Ambo|Anthos en kost € 26,99

Foutje van Hegel

Moss heeft zich met dit boek tot doel gesteld om zich te verdiepen in het leven, de gewoonten, het gedrag en de culturele verbanden van de zeven soorten uilen die op de Britse eilanden voorkomen: Bosuil, Kerkuil, Steenuil, Ransuil, Velduil, Sneeuwuil en de Oehoe. Een slothoofdstuk doet verslag van zijn ervaringen met uilen wereldwijd. Zijn aanpak is dezelfde als in zijn andere vogelbiografieën: hij combineert teksten uit de geschiedenis van de ornithologie met zijn eigen ervaringen en uitstapjes naar de cultuurgeschiedenis, literatuur en kunst. Dat betekent dat het boek citaten bevat uit Shakespeare, een verwijzing naar *Meneer de Uil* uit de *Fabeltjeskrant*, een relaas over de Sneeuwuil uit de bekende Harry Potter-films en een beschrijving van hoe een Oehoe zich vestigde in Central Park, hartje New York. Het boek staat bovendien vol met prachtige afbeeldingen: Van antieke hiërogliefen tot 19e-eeuwse gravures en 21ste-eeuwse schilderijen: het maakt deze biografie tot een lust voor het oog. Als producent van natuurprogramma's weet Moss hoe belangrijk moderne technologie is geweest voor de intro-

ductie van de uil bij het grote publiek. In Groot-Brittannië wordt jaarlijks het tv-programma 'Springwatch' uitgezonden: een equivalent van de succesvolle website van de Vogelbescherming in Nederland, 'Beleef de lente'. Middels camera's zijn we tegenwoordig in staat om mee te kijken met de meest intieme momenten uit het bestaan van die geheimzinnige vogels, de uilen. Dat doet iets met de beeldvorming. Soms in negatieve zin: tot afschuw van vele Britse tv-kijkers toonde een van de 'Springwatch'-afleveringen hoe een uil een jong kuiken dat weinig overlevingskansen had, kapot scheurde en aan de grotere kuikens in nest voerde. En natuurlijk ook in positieve zin. De meest geliefde

filmpjes op de website van 'Beleef de lente' in Nederland zijn immers vaak van uilen: de man en vrouw Kerkuil die zo liefdevol met elkaar omgaan, de schattige takkelingen van de Bosuil die onhandig hun eerste schreden in de bomen doen en natuurlijk de aandoenlijk kleine Steenuil, die allerlei indringers bij het nest moet zien te verjagen door zich heel groot te maken en stoer te doen.

Die Steenuil is door Beleef de lente mijn favoriete uil geworden. Ik leerde van Moss dat de witte wenkbrauw, witte sluier en het paar grote gele ogen als het ware op het achterhoofd van de Steenuil is gekopieerd, waardoor ze je ook aan lijken te kijken als ze met hun

Stephen Moss is enthousiast vogelaar en producer van natuurdocumentaires zoals bijvoorbeeld *Springwatch* voor de BBC. Hij schrijft voor de *Guardian* en publiceerde talloze vogelboeken, o.a. *de Roodborst*, *De Zwaluw* en *het Winterkoning*

rug naar je toe zitten. Een geweldige evolutionaire aanpassing. De Steenuil zien we al terug op Griekse vazen, ook in aanwezigheid van de Griekse godin van de wijsheid, Pallas Athene (of Minerva in de Romeinse variant). Mede daardoor wordt specifiek de Steenuil met (filosofische) wijsheid geassocieerd. Ik had me nooit gereassocieerd dat het bekende citaat van de Duitse filosoof Hegel daarom ook gaat over de Steenuil: “Minerva’s uil spreidt haar vleugels pas bij valavond”. Fijntjes merkt Moss daarover op: “Hegel bedoelt te zeggen dat we een historische gebeurtenis pas achteraf kunnen begrijpen, als het te laat is. Misschien is het onbeleefd om erop te wijzen dat steenuilen weliswaar hoofdzakelijk nachtdieren zijn, maar ook vaak overdag vliegen, en Hegel met zijn

“Minerva’s uil
spreidt haar
vleugels pas bij
valavond”

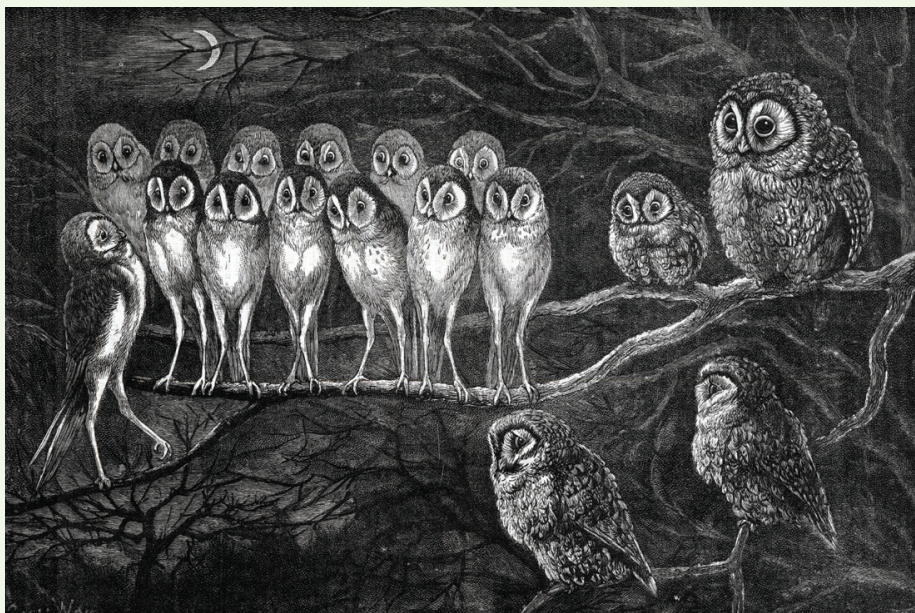

uitspraak niet getuigt van bijzonder adequate kennis omtrent de vogel en zijn gedrag” (p. 109). Een prettige relativisering van zo’n grote Duitse denker en diens veel geciteerde uitspraak.

De Hollandse terror-Oehoe

Veel van de beschrijvingen van Moss over uilen betreffen specifiek de Britse context: de waarnemingen, populaties en anekdotes zijn grotendeels dus plaatsgebonden – en af en toe mis je als lezer daardoor de Nederlandse situatie. Toch komt onze nationale context soms voorbij in dit boek. Een goed voorbeeld is het hoofdstuk over de Ransuilen, die in Groot-Brittannië notoir schuw zijn.

Moss merkt op dat daarin een enorm verschil is met het Europese vasteland, waar deze vogel de mens vreemd genoeg veel beter lijkt te verdragen. Hij verwijst naar een film die hij maakte over een Ransuilenroest in de stad Groningen, waar een twintigtal exemplaren zich had verzameld en onaangedaan leek door de vele fietsers en voetgangers in de directe omgeving. Dat is voor Nederlanders herkenbaar: regelmatig verschijnen er berichten in de media over roestplaatsen van grote groepen Ransuilen midden in drukke woonwijken van Dronten of Odijk. Ook de vertaler, Robbert-Jan Henkes, heeft een bijdrage geleverd om de Nederlandse lezer tegemoet te komen. In een anekdote van Moss over een agressieve Oehoe in Yorkshire vermeldt hij in een voetnoot hoe Purmerend in 2015 op gelijksoortige wijze werd opgeschrikt door een zogenaamde ‘terror-Oehoe’, die meer dan vijftig mensen had

aangevallen; deze uil werd gevangen en verplaatst naar Artis, waarna hij verhuisde naar een Roemeense dierentuin om zich daar te ontpoppen tot publieksliefeling. Op minder opvallende plekken speelt Nederland ook een rol. In het laatste hoofdstuk beschrijft Moss zijn ervaringen met uilen wereldwijd, waarin hij ook zijn meest bijzondere waarneming van een uil heeft opgenomen: een Pels Visuil, in Botswana in 2008. Hij beschrijft het uiterlijk van deze uil als “een trieste leeuw” (p. 189). Ik was benieuwd naar zo’n leeuwen-uil en zocht een foto op. Het bleek dat deze zeldzame uil zijn naam dankt aan een Nederlander: de natuuronderzoeker Hendrik Severinus Pel (1818-1876), die tevens koloniaal bestuurder in Afrika was. Het antwoord op de vraag die aan de basis van dit boek lag – de mysterieuze

combinatie van een vogelsoort die tegelijkertijd knuffelbaar is en ook een bode van onheil – is evenwel van toepassing op alle landen waar uilen voorkomen. Uilen zijn eerst en vooral wilde vogels en een van de meest hypnotiserende en fascinerende wilde vogels van allemaal. Ze hebben een diepgaande band met ons, dwars door verschillende culturen heen, en ze verdienen onze bescherming. Desondanks gaan de populaties van de Steenuil, Ransuil en Velduil in Nederland achteruit. Een van de beste manieren, stelt Moss, om deze neergang te stoppen is te zorgen voor een minder landbouwintensieve en een meer diverse en prooirijke habitat. Laten we hopen dat we dat niet pas achteraf begrijpen, als het te laat is.

Stephen Moss. (2024). *De uil. Een biografie.* (Vertaald door Robbert-Jan Henkes) Amsterdam: AmboAnthos

Kijk eens naar het vogeltje

TEKST: TYCHO FOKKEMA, MET DANK AAN ALLE FOTOGRAFEN

Op de foto: Ewout Huibers

Waar zouden vogelaars zijn zonder lenzen? Met een kijker zie je een stuk meer, en verre vogels haal je met een telescoop lekker dichtbij. Als je je ontdekkingen ook wil vastleggen, ontkom je niet aan een derde apparaat: een camera. En vastleggen, dat wil de moderne jager/verzamelaar. Er wordt dan ook heel wat afgefotografeerd binnen onze vogelwerkgroep. Gelukkig maar. Onze fotografen vereeuwigen de Amsterdamse vogelwereld en verfraaien De Gierzwaluw met hun bijdragen. Maar beelden zeggen niet alles, daarom gaan we in een serie artikelen op zoek naar de geheimen van een goede foto. Deze keer: welke camera's en objectieven gebruiken onze fotografen?

Twee soorten vogels

Zodra je foto's gaat fotograferen zijn er ruwweg twee soorten vogels. Vogels die stilzitten en vogels die vliegen. Lopende en zwemmende vogels schaar ik gemakshalve onder de stilzitters. Met een consumentencamera met zoomlens is deze groep redelijk eenvoudig in beeld te brengen. Vliegende vogels vastleggen, dat is topsport. En stelt dus ook hogere eisen aan je camera.

Mooie bewijsplaatjes

Als je graag je ontdekkingen op waarneming.nl deelt is bij wat zeldzamere

soorten een bewijsfoto prettig. Veel vogelaars hebben daarom een compacte camera met een flink zoombereik op zak. Vaak zijn dat prima allround camera's. Frank van Groen fotografeert met een Panasonic Lumix DC-FZ82 met 60x optische zoom. De camera kost rond de €500 en Frank is tevreden over de prijskwaliteitverhouding. 'Voor redelijke foto's hoeft je echt geen kapitalen uit te geven, en zo'n compacte camera is lekker licht,' vertelt hij. 'Dat is prettig, ik neem de camera ook mee op reis.' De Grote Alexanderparkiet die in juli de voorkant van De Gierzwaluw

sierde, laat zien dat je met de Lumix prachtige foto's kan maken.

Een stuk forser is de Nikon Coolpix P1000 die Valentijn van Benthem gebruikt, bijvoorbeeld voor de foto's bij het stuk over de Nieuwe Oosterbegraafplaats in dit nummer. De camera heeft als killer feature een enorm krachtige zoomlens met 125x optische zoom, vergelijkbaar met een brandpuntsafstand van 24-3000 mm. Ik gebruik de camera zelf ook, en ben als fotoleek erg blij met de voorgeprogrammeerde 'vogelstand', met mooie resultaten voor stilzittende vogels. De P1000 ligt voor zo'n €1.200 in de winkel.

De opmars van de systeemcamera

Wil je meer dan gewoon prima foto's maken? Dan verschuif je naar een serieuzer segment. Ooit was dit het heiligdom van de spiegelreflexcamera, maar de laatste jaren heeft de systeem-

camera serieus terrein gewonnen. Ze zijn sneller, lichter én maken gebruik van de laatste autofocus technieken. Van Canon is de R7 uit 2022 een populair toestel in deze categorie. Dit is de opvolger van de EOS 7D mark II spiegelreflexcamera die in 2020 uit productie ging. Zowel Joep Heldoorn, Roely Bos, Rob Baars als Steven Wytema fotograferen met een R7 in combinatie met een Canon 100-400 of 100-500 zoomlens. Joep vertelt: 'Dit is voor mij de ideale combinatie van prima foto's en weinig gewicht. Als fotograaf sjouw je al snel een paar kilo mee. Ik 'slechts' 1900 gram ;-)' 'De beste prijskwaliteit voor mooie platen en vliegende vogels', vult Rob Baars aan.

Merktrouw

Ook Roely Bos is overgestapt van spiegelreflex naar een systeemcamera van Canon. Als je eenmaal met een bepaald merk werkt, is het logisch dat je dat

Joep Heldoorn fotografeert vogels bij voorkeur vanuit een laag perspectief, zoals bij deze Kleine Strandloper in Schellinkhout.

merk trouw blijft. 'Je kent de bediening en je hebt de objectieven, daar heeft Canon veel keus in. Die gaan een leven lang mee, een body niet.' Ewout Huibers is professioneel fotograaf en werkt met een Canon R5 fullframe camera. De grotere sensor biedt een aantal voordelen, waaronder een grotere scherpte en een hogere lichtgevoeligheid. Maar waar je voor een R7 met zoomlens voor vijfduizend euro en heel eind komt, moet je voor een fullframe camera nog wat dieper in de buidel tasten.

Ook de good old spiegelreflex is nog volop in gebruik. Koen Wonders, Gerda de Bruin, Hans van de Raapkamp, Kees Wevers en Marianne Slot hebben een spiegelreflex uit de Canon D-serie. Marianne Slot fotografeert met een Canon

Eye detection AF

Autofocus (AF) is bij wildlife-fotografie van groot belang. Hoe snel reageert je camera, hoe slim herkent en volgt de camera je onderwerp? Met AI en eye-detection en -tracking (van de vogel!) blijft je doel haarscherp. Deze functie vind je vooral bij systeemcamera's.

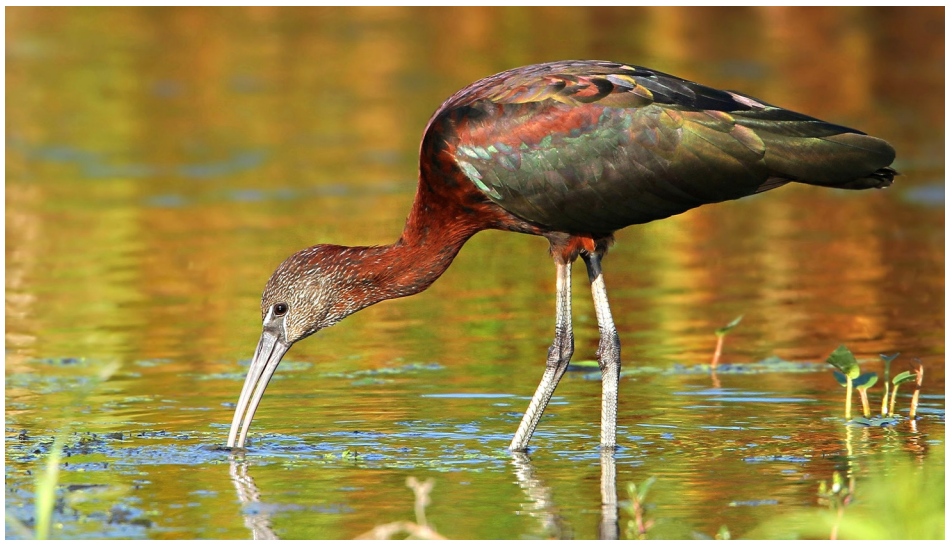
Full frame of APS-C

Een kleiner sensorformaat, zoals APS-C of Four Thirds resulteert in een lichtere camera en een groter bereik. Met hetzelfde objectief is bij een APS-C de zoomfactor een stuk groter. De fullframe geeft een breder gezichtsveld en is lichtgevoeliger. Dat maakt het een logische keus voor het maken van panoramafotografie, gedetailleerde (cropbare) beelden of gebruik onder minder goede lichtomstandigheden.

EOS 5D mark IV, meestal met 600 mm lens en 1,4 converter. Onlangs heeft ze weer een nieuwe gekocht, haar oude was letterlijk op. Vooral om praktische redenen heeft ze weer voor hetzelfde model gekozen. 'Ik ken het apparaat goed, mijn lenzen passen er direct op en ik ben tevreden over de prestaties', vertelt Marianne. Koen Wonders combineert zijn 6D mark ii met een Sigma 150-600 mm objectief, dezelfde set die Kees Wevers gebruikt. Met uitstekende resultaten, zo lieten zijn foto's uit de VS in De Gierzwaluw 62-1 van maart dit jaar zien. Zowel Kees, Hans als Koen geven aan op termijn wel over te willen stappen naar een Canon systeemcamera. Kees merkt op: 'Als je niet zo'n groot budget hebt maar wel serieus wil fotograferen, is het ook een idee om te starten met tweedehands spul. Als je goed research doet, kun je voor een leuke prijs best een mooie set scoren.'

Nikon

Ook bij Nikon zijn gebruikers hun merk al jaren trouw. En hun toestel vaak ook, er wordt voornamelijk met spiegelreflexcamera's gefotografeerd. Stephane Mordac: 'Ik fotografeer meer dan 45 jaar met Nikon. Tegenwoordig gebruik ik een D500, en de Nikon lenzen 35-70 f/2.8, 80-200 f/2.8 en 500 f/5.6'. Theo van Lent fotografeerde voor het digitale tijdperk twintig jaar met een Nikon FG. Nu gaat hij op pad met zijn Nikon D750, een fullframe spiegelreflex. Edial Dekker is tevreden over de combinatie D500 met een 500-lens die hij al jaren gebruikt. Als hij nu iets nieuws zou aanschaffen zou het een systeemcamera met eye-tracking zijn. 'Dan krijg je een veel hoger succesrate en meer pixels zodat je meer kunt croppen.' Ook de nieuwe systeemcamera's van Nikon gooien hoge ogen.

Een camera met fullframe sensor is extreem gevoelig. Zo behoud je veel detail, ook indien bijgesneden (gecropt). **Marianne Slot** fotografeerde deze Zwarte Ibis bij Polder IJdoorn.

OM-Systems en Sony

Maurice Prins spreekt lovend over zijn systeemcamera van OM-systems, het vroegere Minolta. Maurice gebruikt met zijn OM-1 een Olympus 300 mm prime-lens, equivalent aan 600 mm op fullframe. ‘Deze combinatie is vrij mobiel en dus geschikt om mee te nemen op lange tochten, omdat hij niet te zwaar is. De lens is snel en bijzonder scherp. De camera heeft AI-vogeldetectie, wat het makkelijker maakt om snel vogels vast te leggen.’ Dat blijkt wel uit zijn foto’s bij Spitsbergen (De Gierzwaluw 61-3 van oktober vorig jaar).

Hans Niekus fotografeert tegenwoordig met een Sony A7r4 + Sony SEL100400GM. Hij stapte van een Canon SX50 over naar Sony A6500 + SEL100400GM vanwege het gewicht, afmetingen en kwaliteit. ‘Maar de A6500 was voor mij te klein’, vertelt Hans. ‘Ik raakte bij oppakken direct

diverse knoppen aan. De meeste heb ik uitgezet. Daarom heb ik nu de grotere en duurdere Sony A7r4, een fullframe toestel. Bevalt me beter!’

Conclusie

Wat blijkt: zoveel fotograferen, zoveel camera’s. Voor een prima reisfoto of mooie bewijsplaatjes zijn er goede consumentencamera’s met een flink zoombereik op de markt. Bij goede omstandigheden en rustige vogels kun je er prachtige beelden mee schieten. Wie een serieuze vogelfotohobby wil ontwikkelen en graag vogels in vlucht fotografeert, kan als beginner bijna niet om een systeemcamera heen. Wil je je op een camera oriënteren? De heldere overzichten op frankwandelt.nl bieden houvast. En praat erover met onze fotografen! In een volgend artikel vertellen deze over hun ideale foto en geven ze fototips voor starters. Tipje van de sluier: heel veel naar buiten.

Waarnemingen juli-september 2024

ELLEN DE BRUIN

FOTO: SANDER HIETKAMP

De eerste regionale **Dwergaalscholver** vliegt op 31 augustus over de Vijfhoek

Voer jij ook je waarnemingen in?

Zorg dat je je waarnemingen van het volgende kwartaal tijdig hebt opgevoerd op waarneming.nl. Voeg bij interessante waarnemingen zoveel mogelijk informatie toe in de daarvoor bedoelde schermvelden, zoals aantal, geslacht, klee, gedrag en telmethode; een kleine moeite maar een waardevolle aanvulling. Voeg bij (regionale) zeldzaamheden een foto, film- of een geluidsfragment toe.

Deze zomer was het een stuk beter weer dan vorig jaar. Het leverde bijzondere waarnemingen op, waaronder twee nieuwe soorten voor de regio: **Dwergaalscholver** en **Siberische Boompieper**. **Vrij uniek blijven toch wel de broedgevallen van Woudaap, Wespendif en Zearend in de regio.**

WATERVOGELS

Hoogste aantal van **Pijlstaart** is in totaal 57 vliegend over de Vijfhoek op 29/9 (MB, SH, FV, WvdW). **Zomertalingen** worden alleen gemeld in Waterland, met als uitzondering een **eclipsvogel** in de Baai van Ballast op 1/9 (EdB). Hoog aantal **Krooneenden**: 115 op 21/9 in de Kinselbaai (Pierre van der Wielen) en 100-110 op 16 en 19/9 langs de dijk naar Marken (FA, FvG). Op 19/9 wordt een mannetje **Witoogend** gefotografeerd in de Baai van Ballast; "met dank aan Jan Kranendonk", wellicht de eerste waarnemer (WS, AS, KW, NvdW) en op 21/9 een vrouwtje in de Kinselbaai (FvG).

De eerste **Middelste Zaagbek** van deze periode is een vrouwtje op 17/9 bij de Kruithoorn (Hans Niekus). Eén juli-waarneming van **Grote Zaagbek**: op 28/7 is een vrouwtje aanwezig op de Sloterplas; "tussen de Nijlganzen" (Suzan Pluim Mentz). Ook een juli-waarneming van **Brilduiker**: op 29/7 foerageert er 1 in de Baai van Ballast; "zo te zien op de verwegfoto's een ruiend wijfje 2e kj" (GvD). Op 20/7 wordt een **Flamingo** gemeld vliegend over de Sloterplas (Harm Smulders). In de periode 12/8-/9 verblijft een 1kj vogel in de Kinselbaai (1e wrn. LIJ). De vogel is tot einde kwartaal aanwezig en is geringd "op 18 juli jl. in het Zwillbrocker Venn, de bij Eibergen direct aan de grens met Duitsland gelegen broedplaats voor de West-Europese flamingopopulatie" (LIJ). Vogels van hier betreffen vaak geen raszuivere Europese Flamingo's maar kruisingen tussen Europese en (ontsnapte) Chileense Flamingo's. In juveniel klee is dat echter lastig te bepalen.

Op 28/7 wordt een **Zwarte Ooievaar** gezien, exact dezelfde datum als vorig jaar in het Vondelpark. Nu vliegt er 1 hoog over naar west in de Aetsveldsche Polder (EdB, RvD) en iets meer dan een half uur later naar noord over Duivendrecht, ook "hoog overvliegend" (LH).

Op 12/8 foerageert een **Zwarte Ibis** in Polder IJdoorn (WvdS). Pas in september verschijnt de vogel daar weer, ervan uitgaande dat het dezelfde is, maar dat hoeft natuurlijk niet. Hij verblijft daar in de periode 4-13/9 (velen).

Hoogste aantal van **Lepelaar** is in totaal 184; 168 vliegend naar zuid en 16 naar noord over de Vijfhoek op 28/9 (RB, FV).

Op dezelfde dag vliegen er tussen 8 en 10 uur 's ochtends 89 naar zuid over IJburg (EH).

Roerdompen worden met name gezien in de Baai van Ballast, IJperveld, Varkensland en de Volgermeer. Op een aantal plekken worden nachtelijke opnames gemaakt. De vanaf 18/5 waargenomen **Woudaapjes** in de Volgermeerpolder zijn er dit kwartaal nog steeds. Op 11/7 worden er zelfs 8 gemeld; "waarnemingen van opvliegende en weer in rietland landende Woudapen op verschillende locaties. Zouden ook foerageertochten kunnen zijn van ouders naar jongen. Is er sprake van 4 broedgevallen?" (Jeroen van Wetten). Op 17/7 worden er "minimaal 4 verschillende mannetjes" gemeld (Rick Jongerhuis). Door anderen worden er in de eerste 3 weken van juli meerdere malen 3 mannetjes gemeld. Alle waarnemingen worden automatisch vervaagd om verstoring te voorkomen, toch zijn er vele waarnemers (74). Blijkbaar circuleert het nieuws hevig in diverse app-groepen. Op deze locatie ook een melding van 10 opvliegende Purperreigers op 22/7 om 21:00; wellicht een slaapplek die verstoord wordt? Op 15/8 is er de laatste melding van Woudaap. Op 23/8 om 22:21 wordt de soort vastgelegd op een geluidsrecorder op de Vijfhoek (MB) en iets later om 23:34 in de Watergraafsmeer (GvD).

De laatste tijd worden er **Kwakken** geringd in Artis. Op 17/9 wordt er in het dierenpark een ring afgelezen; het blijkt een 2kj vrouwtje te zijn die er is geringd op 28 juli 2023 (EdB, RvD). Naast terugmeldingen uit Artis is de bewuste vogel gezien in het Oosterpark op 19 februari jl., en in het Westerpark op 10 juli jl. Een ring kan vrij eenvoudig gemeld worden op de website submit.cr-birding.org. In de periode 26/7-6/8 zijn er maximaal 2 Kwakken in Geuzenveld-Slotermeer cq. het Gerbrandypark (1e wrn. Jan Jongejans) en tussen 5/7-27/9 2 adulte vogels op Zeeburgereiland (1e wrn. ED). Op 4 en 11/9 zit er 1 jonge vogel in het Buikslotermeerpark, boven Het IJ (Karin Biesboer). Op 28/9 zijn er 3 in het Oosterpark ("Stan"). Van **Koereiger** is er 1 melding in juli: op 24/7 is er 1 aanwezig in de Bijlmerweide (Agnes de Brouwer). In de periode 25/8 tot einde kwartaal wordt de soort vooral gezien in Waterland. Op 28/8 vliegen er 6 over het Diemerpark (FvG, LH, KW). Veel meldingen van **Kleine Zilverreiger**: op 15/8 worden er maar liefst 18 geteld in Polder IJdoorn (Gerard Dekker). Op 22/8 staan er 6 in de Kinselbaai (Jan Wies). Op 6 en 20/9 vliegen er resp.

FOTO: MARK BAAS

Zwarte Ibis in de Polder IJdoorn op 4 september 2024

Blijf kritisch bij Merlin en Obsidentify

Veel waarnemers gebruiken inmiddels automatische herkenningsoftware als Obsidentify (foto's) en Merlin (geluiden) om een soort op naam te brengen. Prima om een idee te krijgen, maar blijf kritisch. Baseer je op de waargenomen kenmerken; de software zit er wel eens naast. En zonder te belerend te willen zijn, het kan heel leerzaam zijn zelf iets uit te zoeken, in een boek, of op internet.

8 en 6 naar zuid over de Aetsveldsche Polder (EdB, RvD). Mooie aantallen, maar ze vallen in het niet vergeleken met die langs de Oostvaardersdijk in de Flevopolder, waar zeker zo'n 75 tot 100 Kleine Zilveren worden geteld in de afgelopen zomermaanden. In de Baai van Ballast worden op 28/8 18 **Purperreigers** geteld; "Invalend op slaapplek" (KW). Ander hoog aantal is in totaal 10 vogels in zuidwestelijke richting over de Aetsveldsche Polder (EdB).

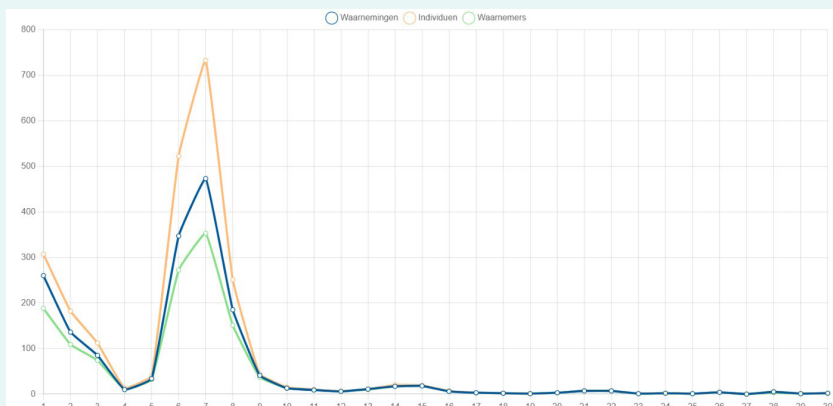
Tijdens een trektelling op de Vijfhoek op 31/8 vliegt er een **Dwergaalscholver** naar west; "hoog cirkelend boven IJmeer opgepikt door Sander. Eerst naar Z en snel afbuigend naar W tot WZW en hoog weg achter bomen centrale". Dit is een soort die door de CDNA beoordeeld wordt. Indien de waarneming wordt aanvaard, betreft het een nieuwe soort voor de regio Amsterdam.

ROOFVOGELS & UILEN

De meeste waarnemingen van **Visarend** komen van de Vijfhoek en omgeving, de eerste op 15/7 (GvD). Andere plekken waar de soort gezien wordt, zijn o.a. IJburg, Botshol, Kinseldam, Polder IJdoorn en het Diemerpark, waar er maar liefst 5 worden gezien op 1/9; "4 naar zuid en 1 naar noord, allemaal hoog over!" (KW).

De eerste melding van **Wespendief** deze periode is op 10/7, een vogel laag naar WNW in het Piet Wiedijkpark (Cornelis Fokker). Op 17/7 2 vogels boven het Thijsssepark in Amstelveen; "1 van de 2 ging in vlindervlucht" (RRe). In het Amsterdamse Bos wederom een broedgeval van Wespendief, met net als vorig jaar 2 jongen. Op 17/7 werd al een vogel in zgn. vlindervlucht gezien boven het Thijsssepark in Amstelveen (RRe). Op 29/7 worden er in het Bos in totaal 5 gezien; "om 12:41 man plotseling voor me in een boom; het bleek al snel een indringer (modale tijger, maar met volledige band op de vliegveren van de vleugels, ook bruinere borst en buik). Om 12:54 verscheen de oude, territoriale man met een kikker in de klauwen; vlinderde even toen hij de indringer opmerkte. Gaande de middag bracht hij nog enkele raten aan, en verjoeg op een gegeven moment de indringer met een langduriger vlindersessie. Om 13:51 een vreemde vrouw (ook al een modale tijger, met zwaardere banden op de vleugel dan de territoriale vrouw en geen ontbrekende pen links) vrij hoog rondcirkelend. Om 14:09 territoriale vrouw richting vermoedelijke nestlocatie. Om 15:20 nest ontdekt; nieuwe locatie. **Eén jong goed zichtbaar, mogelijk een kleinere tweede aanwezig**". 31/7 "Om 15:55 residente man plotseling heftig vlinderend; zeer hoog in de lucht een tweede, onbekend exemplaar cirkelend. Om 16:18 een onbekende vrouw (zwaardere banden op de vleugel dan de residente vrouw) laag over, dollend met twee jonge Buizerds. Om 19:11, bij mijn tweede rondje, vloog man aan met een

Roodpootvalk

Aantal waarnemingen in september in Nederland

Op 19 augustus 2024 vliegt er een **Wespendif** over het IJmeer

grote raat, waarna twee jongen op het nest zichtbaar". 4/8 "Oudste jong vliegt al". 8/8 "Beide jongen nu naast het nest, poetsend en soezend in de nestboom. Tweede jong is marginaal lichter dan het oudste, met wat streping op het onderkleed". 16/8 "Voederbeurt man bij mijn aankomst; daarna alarmeerde hij af en toe als er iemand langs de nestboom liep. Beide jongen nu druk vliegend door het nestperceel, relatief luid bedelend, voor zover luid van toepassing is op Wespendif. Uitvliegen lijkt aanstaande, hoewel vooral bij het tweede jong de staart nog wel wat mag groeien". 25/8 "geen vogels meer waargenomen in de buurt van het nest, ook niet bij tweede rondje een paar uur later" (ZH).

Verder veel meldingen van deze soort in Waterland en op de Vijfhoek en omgeving. Het hoogste aantal op trek is 5 over de Vijfhoek, op 27/8; "ver belletje, gleden na korte tijd af naar ZW" (GvD, FV). De laatste Wespendif wordt gezien op 28/9 over de Westelijke eilanden (Wim Minnaard).

Drie waarnemingen van **Blauwe Kiekendif**: op 9/7 een adulte man jagend bij Schiphol (EdB), op 15/7 een man langs de Poppendammerweeren (Stijn Nollen) en op 6/9 een vogel naar zuid over de Aetsveldsche Polder (EdB, RvD). Op 22/9 vliegen er tussen 13 en 14 uur in totaal 2 **Rode Vrouwen** over de Aetsveldsche Polder (EdB, RvD).

Na de eerste maal vorig jaar heeft de **Zeearend** wederom gebroed in de Baai van Ballast ten oosten van de Vijfhoek. Er werd 1 jong groot; deze is geringd door de Werkgroep Zeearend. Een greep uit de vele toelichtingen: 7/7 "adult bracht verse vis voor de juveniel" (AS), 18/7 "juvenile Zeearend maakte een professionele rondvlucht rondom het nest, om er vervolgens op te landen" (AS), 27/7 "vloog een rondje en ging daarna in een boom zitten. Bleef daar tot de ouders terugkeerden; liet een bedelroep horen en sloot zich bij hen aan" (ZH), 2/8 "man bracht Meerkooit aan vanuit zuid, vrouw volgde uit dezelfde richting een paar minuten later" (ZH), 30/8 "ring afgelezen en gemeld; vloog na ruim een uur zitten op naar de Kruithoorn; 3x de roep opgenomen (ca. 12:40, 12:45 en 13:00)" (EdB). Regelmatig waren er ontmoetingen met Wespendif, Havik en Bruine Kiekendif. Af en toe worden er uitstapjes gemaakt naar IJburg, Waterland en Weesp, ook richting Naardermeer.

Waarnemingen van Zeearend iets verder weg: 7/8 Uithoorn (Sven Rijnbeek), 17/8 Diemerbos (Paul Buijs) en De Pijp; “Cirkelde boven A'dam-Oost” (Jip Oudes), 9/9 VTC Linnaeus en Frankendael; “omringd door 3 Buizerds” (Ankie Koning), 21/9 Amstelstation; “wauw, cirkelend recht boven de stad” (KW) en Botshol (“Willem”). Door het hele land worden begin september veel **Roodpootvalken** gezien, vooral op 6 en 7/9. Dit komt ook overeen met de waarnemingen in onze regio: op 31/8 is er 1 te Weespersluis (Michael van Beveren). Op 1/9 vliegt een 1kj vogel in zuidwestelijk richting over de Durgerdammerdijk; “roomwitte ongetekende anaalstreek. Flinkke witte wangen (met minimale baardstreep) en ver en dik doorlopend tot in de nek. Volledige halsbandje niet echt gezien, donker bruin petje. Daarna flappend richting Durgerdam. Maakte daar 4 rondjes. Daar bovenvleugel gezien, grijsig, maar te ver om gebandeerde bovenstaart te zien. Wel silhouet mooi kunnen zien, brede handvleugel en een wat afgeronde vleugel punt” (KW). Op 5/9 een 1kj naar zuidoost over het Landje van Geijsel; “met de kijker opgepikt als waarschijnlijk Boomvalk. Eenmaal in de scope echter direct duidelijk een Roodpoot, o.a. vanwege de relatief lichte bovendelen en het typische juveniele koppatroon (witte wang, zwartige baard- en oogstreep, en beige pet). Vloog wat wankelend, maar toch strak tegen de wind in door naar oost” (Tohar Tal), alwaar er op 9/9 nog 1 naar zuidwest vliegt (Dorothee Marburger). Op 6/9 een 1kj naar noordoost over de Durgerdammergouw; “korte donkere baardstreep met opvallend witte wang, zwaar gestreepte onderdelen, vrij licht grijzige bovendelen” (FvG). Over de Aetsveldsche Polder vliegen er in totaal 4 op 6 en 7/9 (EdB, RvD). Op 7/9 is een 1kj vogel kortstondig aanwezig in het Diemerpark (1e wrn. PvdW); “even leuk kunnen zien, begon te strekken en ging om precies 9 uur de lucht in” (NvdW). Slechts één melding van **Smelleken**: op 29/9 jaagt er een mannetje over de Vijfhoek en vliegt uiteindelijk door naar zuid (FV, SH). Op 4 en 30/7 vliegt een **Kerkuil** over Middenhoven (“RM”). Op 14/7 staat de roep op de geluidrecorder in de Rivierenbuurt en op 17/7 op de Vijfhoek (MB). Op 16/8 wordt er 1 gemeld langs Tweeduisend El, om 2:24 (Jeremy Houtman). Op dezelfde datum wordt er 1 gehoord in Weesp (NvdW). Geen meldingen van **Steenuil** deze periode. Jonge **Bosuil** worden gezien/gehoord in Het Nieuwe Bijenpark, Amsterdamse Bos, VTC Amstelglorie en in Osdorp, jonge **Ransuilen** bij de Nesciobrug, in Varkensland, het Diemerpark, Noord, het Science Park en Uithoorn. Op 29/8 wordt een **Velduil** gefotografeerd op Marken (WvdS).

STELTLOPERS

Hoge aantallen van **Kluut**: max. 12 op Marken op 22/7 (RBe), 10 in de Bovenkerkerpolder op 4/8 (Martijn de Vries), 15 op het nieuwe Buiteneiland op IJburg op 28/8 (EH) en 10 in Polder IJdoorn in de periode 19-27/9 (DvdH, LH). Op IJburg worden 4 paar met jongen gemeld op 9/7 (EH) en op 15/7 maximaal 8 jonge vogels op Marken (RBe).

Er zijn enkele meldingen van **Zilverplevier** in de regio. Hoogste aantal is 10 vliegend naar zuid over de Vijfhoek op 1/9 (MB, EdB, RvD, GvD). Hoogste aantal **Bontbekplevier** is 14 vliegend naar zuid over IJburg (EH). In de nacht van 17/8 wordt een naar zuid vliegende **Morinelplevier** gehoord in Weesp; “duidelijk typische triller/brom zelfs tijdens luiden van kerkklokken nog te horen” (NvdW). Op 24/8 vliegen er 2 in zuidwestelijke richting over de Aetsveldsche Polder; “duidelijk kleiner en minder bont dan Goudplevier (die vliegen hier genoeg), geen vleugelstreep. Riepen niet helaas” (EdB, RvD).

In de korte periode 25-28/9 verblijven er 1 à 2 **Rosse Grutto's** in Polder IJdoorn en op de Kinseldam (WvdS, LH, FvG). Hoogste aantal van **Regenwulp**: op 20/7 vliegen er 23 naar zuid over de Kinselbaai (DvdH). Ook 23 foerageren er op 18/8 aan de Nieuwe Gouw (Jip Binsbergen). Andere hoogste aantallen: **Groenpootruiter** 34 op

Buiteneiland op 20/8; “vlogen even op samen met Tureluurs” (EH). **Witgat** 41 in Varkensland op 21/9 (Nico Dekker). **Oeverloper** 46 in de Baai van Ballast op de avond van 28/8 (PvdW, KW). Het maximale aantal van **Zwarte Ruiter** is slechts 2, in Polder IJdoorn op 19/8 (AS e.a.). Erg lage aantallen van **Bosruiter** deze keer; niet meer dan 1 vogel tegelijk. De laatste wordt gemeld op 17/9 in de Lutkemeerpolder (RR).

Alle waarnemingen van **Steenloper** zijn in augustus: 17/8 bij de Nesciobrug (WvdW), 18/8 op Marken (FA), 19/8 1 vliegend over het Diemerpark (FvG) en op 23/8 3 vogels langs de Uitdammerdijk (ED).

In de nacht van 17/8 wordt de roep van een **Kanoet** opgenomen in de Watergraafsmeer (GvD). Op 14/9 foerageert een jonge vogel op de Kinseldam (LIJ). Op 21/7 zit er 1 **Krombekstrandloper** op de Kinseldam (ED). Op 7/8 wordt de roep van 2 overvliegende vogels opgenomen op de Vijfhoek (MB). Het hoogste aantal van **Bonte Strandloper** is slechts 6, in zuidwestelijke richting vliegend langs de Muider kust op 26/8 (NvdW).

Het maximale aantal van **Kemphaan** is 35 op 1/7 aan de Poppendamergouw (Edwin Kaptein) en het zelfde aantal vliegt over de Vijfhoek op 4/8 (EdB, RvD).

MEEUWEN & STERNS

Al vanaf 7/7 worden er 2 **Dwergmeeuwen** gezien aan de IJmeerkust bij Muider (1e wrn. EdB, RvD). Op 27/8 foerageren er 25 (JB). Enige andere locatie voor deze soort is de Kinseldam, een 2kj vogel op 12/8 (WvdS) en 1 zonder kleedgegevens op 19, 20 en 24/9 (LH). Het hoogste aantal **Zwartkopmeeuw** is 4 op 3/7, foeragerend bij Zunderdorp: 3 adulte en een 2kj (RBe). Op 11/8 wordt een 5kj vogel op het IJ gezien, geringd als pullus op 19-6-2020 op De Kreupel bij Enkhuizen; nooit eerder afgelezen (Ruud Vlek).

De enige waarneming van **Reuzenster** in juli is op 5/7 op IJburg, 1 vogel overvliegend in zuidwestelijke richting (KW). In augustus en september volop waarnemingen; de meeste uiteraard rondom het IJmeer. Hoogste aantal is 13 op Buiteneiland op 28/8; “waarschijnlijk is dit de nieuwe slaappleats ipv de Kinseldam” (EH). Op 28/7 worden 2 **Dwergsters** gemeld langs de Muider kust; helaas geen foto's noch beschrijving (HvO, TB). Op 22 foerageert er 1 “tussen 300 à 350 Visdieven en enkele Zwarte Sterns. Viel direct op door kleiner formaat” (NvdW). De meeste waarnemingen van **Zwarte Stern** zijn in augustus. Hoogste aantal is 150 aan de Muider kust op 27/8 (JB). In september op dezelfde locatie nog 2 meldingen: op 1/9 foerageren er 12 (EdB) en op 21/9 vliegen er 5 vogels naar zuid (FvG).

HOENDERS, DUIVEN, SPECHTEN

In onderhavige periode zijn er geen waarnemingen opgevoerd van **Patrijs**.

Op 3/7 is er een nachtelijke opname gemaakt van een **Kwartel** zowel over de Watergraafsmeer (GvD) als - 3 minuten later - over de Rivierenbuurt “deze vogel betreft waarschijnlijk dezelfde. De afstand Watergraafsmeer-Rivierenbuurt is 2.8 km hemelsbreed. De waarnemingen verschillen 3 minuten van elkaar, dat een vliegsnelheid van 56 km/uur geeft. De topsnelheid van een Kwartel bij opvliegen ligt rond de 60 km/uur. Treksnelheid is meestal minder dan de topsnelheid. Indien mijn roepserie op iets van 300 meter afstand wordt opgepikt en de vogel dus niet recht over het huis vliegt, bedraagt de treksnelheid ca. 50 km/uur” (MB). Over de Vijfhoek vliegen er 2 op 9/7 om 1:44 (MB). Ook op 9/7 zijn er 2 meldingen in Polder Nellestein, maar dan overdag (Wim Langbroek).

Slechts 1 melding van een jonge **Waternal**, en wel op 12/9 in Polder IJdoorn (Martijn de Vries). Op dezelfde locatie wordt ook een juveniele **Porseleinhoen** gezien, in de periode 19-25/9 (1e wrn. TK). In de nacht van 11 en 18/7 staat de roep van deze soort

op een geluidsrecorder op de Vijfhoek (MB).

Op 23/9 wordt een **Zomertortel** gemeld in De Hoge Dijk; alleen gehoord, niet gezien (WS). Als bewijsmateriaal is een screenshot van de app Merlin toegevoegd; een geluidsopname zou overtuigender kunnen zijn.

Kleine Bonte Specht wordt alleen roepend op de Vijfhoek waargenomen, op 21, 22 en 29/9 (RB, SH, FV).

ZANGVOGELS

Het hoogste aantal van **Roek** is slechts 7, vliegend over de Aetsveldsche Polder op 21/9 (EdB). Op 8/7 zijn er 6 in De Belmermeer (DvdH) en op 22/7 ook 6 aan de Rijperweg (TK). **Raaf** wordt op veel plekken gemeld, met name in het Diemerpark, op IJburg, Vijfhoek en omgeving, in Waterland en de Aetsveldsche Polder. Uithoeken zijn Botshol op 21/7 (Menno Stegeman) en De Hoge Dijk op 13/9 (Christiaan Both). Op 31/7 worden 3 **Buidelmezen** waargenomen in de Baai van Ballast; 1 adult met 2 jonge vogels; “volop roepend” (HvO). Er zijn slechts 2 waarnemingen van **Matkop**, beide op de Vijfhoek op 7 en 15/9 (GvD, EdB, RvD). De meeste waarnemingen van **Baardman** zijn afkomstig uit Waterland; in Polder IJdoorn en de Volgermeer, en een kleiner aantal meldingen in het Ilperveld. Daarbuiten een enkele melding uit De Kluut te Halfweg op 20/7 en op de Vijfhoek op 15/9.

De eerste **Grote Lijster** van dit kwartaal wordt gemeld over VTC Linnaeus en Frankendael op 6/9 (Kees de Pater). Ook op de Vijfhoek vliegt er 1 over op 22/9 (SH). Op 28 en 29/9 vliegt er 1 naar zuid over het Diemerpark (FvG, ED, LH).

De laatste zingende **Bosrietzanger** wordt waargenomen op 18/7 aan de Poppendammerweeren (Stan v. Remmerden). De laatste zingende **Spotvogel** zit op 18/8 in het Diemerpark (KW). De laatste **Sprinkhaanzanger** wordt zingend waargenomen op 31/7 in de Landsmeerderpolder (Martelly Krielen) en de laatste **Snor** op 18/8 op de Vijfhoek (TB). De laatste zingende **Braamsluiper** wordt gemeld op 2/8 op de Vijfhoek (LIJ) en de laatste zichtwaarneming is op 1/9 langs de Uitdammerdijk; “in grote flock tiffen” (DvdH).

Jonge **Grauwe Vliegenvangers** worden dit jaar gemeld op de Vijfhoek op 8/8 (WvdS). In de periode 14/8-1/9 wordt er op Westgaarde viermaal een **Bonte Vliegenvanger** waargenomen (JvB, RR). Op 28/8 vliegt er 1 naar zuid over het Diemerpark (FvG, KW, LH). Op 29/8 wordt een vrouwtje gefotografeerd in de Spaarndammerbuurt (Gijs van der Voort).

Late **Blauwborsten** bevinden zich in Polder IJdoorn op 8/9 (KW) en in de Volgermeer op 9/9 (WP). De laatste zingende **Nachtegaal** wordt gehoord op 4/8 in het Diemerpark (LH).

Van **Gekraagde Roodstaart** zijn er 6 individuele waarnemingen, op de locaties Rembrandtpark, Muider kust, Polder IJdoorn, Tuindorp-Oostzaan, Westgaarde en het Amsterdamse Bos. **Paapjes** worden vnl. gezien in Waterland, de Lutkemeer en de Aetsveldsche Polder, niet meer dan 3 vogels tegelijk.

De enige **Engelse Kwikstaart** van deze periode is een mannetje en vliegt op 28/7 naar zuid over de Aetsveldsche Polder; “knalgele kop” (EdB, RvD). Op 23/9 wordt een **Bladkoning** gemeld in Middenhoven (Marten Miske), op 24/9 in Artis; “hele duidelijke oogstreep en een lichtere onderkant; een Tjiftjaf was het niet, want hij had een veel duidelijkere en bredere oogstreep en hij was te klein voor een Tjiftjaf, en het was geen Vuurgoudhaan, omdat ik kon zien dat hij geen gele kruin had en zijn wenkbrauwstreep was niet wit” (Tim Kan). Op 26/9 nog 1 op Westgaarde (RR, JvB) en op 29/9 in de Molenpoel te Amstelveen (Christian Kooij).

Boompiepers worden met name overvliegend gezien; hoogste aantal is 14 over Aetsveldsche Polder naar zuid op 7/9 (EdB). Op 3/9 wordt 's nachts een **Siberische Boompieper** geregistreerd op de Vijfhoek; “afgaande op waarneming.nl, Dutch

Tweede helft augustus zit er een **Bonte Vliegenvanger** bij Westgaarde

Avifauna (t/m 2014) en ringvangsten de vroegste zekere najaarswaarneming voor Nederland en een nieuwe soort voor Amsterdam” (MB). De technische details zijn online te vinden bij de waarneming; voor wie dit te specialistisch is, neem bij twijfel altijd geluid op; de experts kunnen er vast wat mee.

Deze periode slechts 7 gevallen van **Appelvink**, steeds één enkele vogel. Locaties zijn Weesp, Rivierenbuurt, Sloterpark, A'dam-Noord, Diemerpark, Vijfhoek en De Hoge Dijk. De 2kj **Roodmus** die afgelopen juni in Duivendrecht verbleef, wordt op 4/7 nog zingend gehoord; “zat in hoge conifeer te zingen. Geen rood zichtbaar” (PvdW). De eerste 3 **Kruisbekken** vliegen op 14/7 over Weesp; “al roepend” (Ruurd Bennink). Op 19/7 vliegen er 21 over de Vijfhoek (GvD). Weer 3 over de Aetsveldsche Polder op 29/9 (NvdW) en later die dag 2 over De Hoge Dijk (Els Velzing).

Op 16, 17 én 18/8 staat de trekroep van in totaal 4 **Ortolanen** op een nachtelijke opname op de Vijfhoek (MB). Op 30/8 vliegt er 1 over de Rivierenbuurt, ook een nachtopname (MB).

Gebruikte afkortingen

AS	Adrie Streefland	JvB	Jan van Blanken	RR	Rutger Rotscheid
DvdH	Daan van der Hoeven	KW	Kees Wevers	SH	Sander Hietkamp
ED	Edial Dekker	LH	Leobard Hinfelaar	TB	Tonny Bakker
EdB	Ellen de Bruin	LJ	Lodewijk IJlst	TK	Thomas Kruidier
EH	Ewout Huibers	MB	Marcus Breemer	WP	William Price
FA	Ferron Appel	NvdW	Nittert van de Water	WS	Will Schep
FV	Frank Visbeen	PvdW	Piet van der Werf	WvdS	Wim van der Schot
FvG	Frank van Groen	RB	Rob Baars	WvdW	Willem van der Waal
GvD	Guus van Duin	RBe	René Beekvelt	ZH	Zainal Haberham
HvO	Hans van Oosterhout	RRe	René Reekers		

Wat vinden de buren?

JOHN VAN DER WOUDE

Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk - De Strandloper jg. 56, 2024 nr. 3 *Volop water in de Amsterdamse Waterleidingduinen*

Door overvloedige regenval heeft in 2024 in de duinen veel meer water gestaan dan normaal. Dat trok heel wat vogelsoorten aan die er anders weinig te zoeken hebben. Vooral het Haasveld, een groot vlak gedeelte van de Amsterdamse Waterleidingduinen, was zo nat dat zich er zelfs Dodaarzen en Geoorde Futen vestigden, evenals Zomertalingen en diverse andere eendensoorten. Veel steltlopersoorten op doortrek streken er ook neer: Rosse Grutto, Zilverplevier, Kanoet, Steenloper, Zwarte Ruit, Groenpootruit, Kempphaan, Witgat, Bosruit, Oeverloper, en zelfs Kleine Strandloper, Temminck's Strandloper, Krombekstrandloper en zowaar Breedbekstrandloper. En een Griel! Uitgerekend in dit zelfde Haasveld waren de laatst bekende broedgevallen van deze geheimzinnige vogel, in 1956.

VWG Het Gooi en omstreken - De Korhaan jg. 58, 2024 nr. 3

Gooise vogels en klimaatverandering

Wat merk je in het Gooi van de klimaatverandering? Dit werd gevraagd aan diverse VWG-leden die daar langjarig onderzoek doen. De mensen van het ringstation Oud-Valkeveen bij Naarden noemden de Cetti's Zanger. Van die oorspronkelijk mediterrane vogel hebben ze vorig jaar honderd (!) exemplaren geringd. De mensen van de wintertellingen in de Eempolders zien nog maar zelden Bonte Kraaien. Voor deze vogel is de noodzaak om in de winter naar onze contreien af te zakken vrijwel verdwenen. Ook Kleine Zwaan wordt veel minder gezien dan vroeger, om dezelfde reden.

De werkgroep Nestkasten controleert al sinds 1987 nestkasten in het Gooi en zij constateren dat Bonte Vliegenvanger en Koolmees een stuk eerder met broeden beginnen dan vroeger. De IJsvogelwerkgroep ziet dat de IJsvogelparen steeds vaker aan een derde broedsel beginnen, en inmiddels zelfs aan een vierde broedsel. Dit heeft vooral te maken met de zachtere winters, waardoor het oppervlaktewater relatief warm blijft.

FOTO: JOEP HELDOORN

Bontbekplevier langs slikrand

FOTO: JOHN VAN DER WOUDE

Amsterdamse Waterleidingduinen met volop nattigheid in 2024

Weidevogels in de Aetsveldsepolder bij Weesp

In het voorjaar van 2024 zijn 25 vrijwilligers samen met vijf boeren in de Aetsveldsepolder begonnen met het systematisch beschermen van de weidevogels. Zij worden hierin begeleid door mensen van Landschap Noord-Holland. Het broedseizoen begon bemoedigend met behoorlijke aantallen Kievit, Grutto en Tureluur. Maar veel broedsels mislukten door het koude en natte voorjaar. Het voordeel van die nattigheid was wel dat de boeren pas laat konden maaien waardoor latere broedsels toch wel gelukt zijn. De vrijwilligers noteerden de locaties van de nesten, waardoor de boeren ruim om de nesten heen konden maaien. Volgend jaar gaat de groep weer verder en mogelijk sluiten nog meer boeren aan. Dan kunnen ze zeker extra vrijwilligers gebruiken. Kijk om je aan te melden even in de Korhaan van herfst 2024 op vwggooi.nl onder Vereniging.

VWG Zuid-Kennemerland - Fitis jg. 60, 2024 nr. 3

'Haasvelderplas'

Ook de Fitis besteedt aandacht aan het uitzonderlijk natte jaar in de duinen en met name ook weer het Haasveld in de Amsterdamse Waterleidingduinen. Men telde in mei 24 soorten steltlopers en 15 soorten eenden. Op 20 mei werden maar liefst 104 Bontbekplevieren geteld. Het zou mooi zijn als die natte situatie hier ook de komende jaren geschapen kan worden door water in te laten, maar zo eenvoudig schijnt dat niet te zijn.

Zonering NP Zuid-Kennemerland

Omdat dit nationale park van de Kennemerduinen steeds drukker wordt bezocht door recreanten, denkt men over het instellen van rustgebieden. Daaronder vallen dan bosgedeelten waar Fluiter, Wespindief en Houtsnip broeden, en half-open gebieden zoals Kraansvlak met broedvogelsoorten als Grasmus, Nachtegaal en Boomleeuwerik. Uiteraard valt het Vogelmeer er ook onder, maar daar is het, afgezien van de drukte aan de randen, redelijk rustig.

Middelste Bonte Specht probeert het!

Deze specht rukt steeds verder op vanuit het oosten van Nederland en lijkt nu voor het eerst in de duinstreek van West-Nederland aanstalten te maken om te gaan broeden. Op het bosrijke landgoed 't Huis bij Vogelenzang werden in maart 2024 twee exemplaren gezien, en er werd al gehakt aan een holte. Maar tot broeden kwam het niet. Toch duidt dit erop dat het niet lang meer zal duren dat ze hier broeden. Maar hebben ze dan in hun trek naar het Westen het Amsterdamse Bos overgeslagen? Nou, ook daar zal het er vroeg of laat een keer van komen.

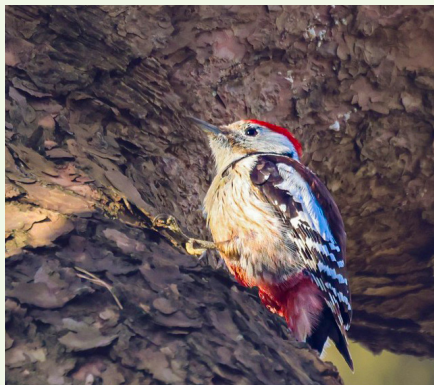

FOTO: JOEP HELDOORN

Middelste Bonte Specht, 25 maart 2024,
Spanderswoud

Vogelwacht Utrecht - De Kruisbek jg. 67, 2024 nr. 4

Veel Nachtzwaluwen op Leusderheide

De Leusderheid is een groot militair oefenterrein ten zuidwesten van Amersfoort. In 2013 werden er maar liefst 53 broedparen Nachtzwaluw geteld. Het gebied is niet toegankelijk maar aan de rand is het op enkele plekken mogelijk om de Nachtzwaluwen te observeren. Dat is wel een latertje, op een excursie op 28 juni begonnen de eerste exemplaren pas om 22.30 uur te roepen. Het beste observatiepunt is op waarneming.nl te vinden als cluster van waarnemingen in de zuidoosthoek, ca. 400 meter ten westen van de N227. Aan de oostkant van de N227, in landgoed Den Treek, zie je dan nog meer nachtzwaluwwaarnemingen. Maar daar was de toegang een tijd lang verboden wegens de wolf. De actuele situatie wat dat betreft is te lezen op dentreekhenschoten.nl.

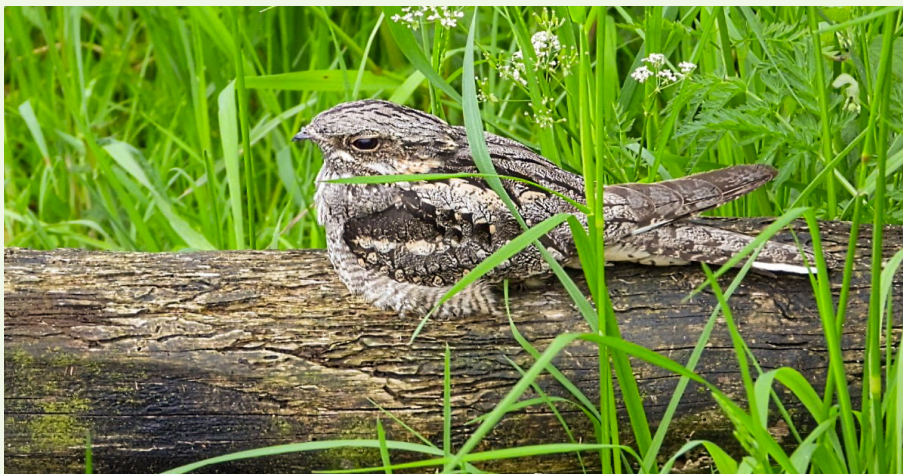

FOTO: VALENTIJN VAN BENTHEM

Nachtzwaluw, 6 mei 2024, Polder Blommendaal

Praat mee over De Gierzwaluw

Belangrijke beslissingen tijdens de ALV

De Vogelwerkgroep Amsterdam is een sterk groeiende vereniging met meer dan 700 leden. Toch is het maar een handvol leden dat belangrijke beslissingen neemt. Het bestuur bestond het afgelopen jaar uit vier leden en een aantal aspirantleden. Op de algemene ledenvergadering zijn de afgelopen jaren belangrijke beslissingen genomen door 15 tot 20 leden, inclusief het bestuur! Dat is best weinig als je weet om hoeveel geld het soms gaat en welke belangen (een betaalbare papieren Gierzwaluw) er op het spel staan.

FOTO: KLAUS ROGGE/WIKIMEDIA

Zorg dat je bij de ALV bent op 12 maart en laat je stem horen!

Colofon

Redactie redactiegierzwaluw@vogelsamsterdam.nl

Tycho Fokkema, tycho@easywriter.nl, Frank van Groen, fm.vangroen@kpnmail.nl,
Anouk Zuurmond, anouk.zuurmond@gmail.com

Eindredactie Marion de Groot

Vormgeving Robert Heemskerk, 06-23440870, robskeh@online.nl

Voorzitter Marc Menon, 06-51595399, voorzitter@vogelsamsterdam.nl

Secretaris ad interim Friedie Straat, secretariaat@vogelsamsterdam.nl

Penningmeester Peter Kroon, penningmeester@vogelsamsterdam.nl

Algemene bestuursleden Teun van Dijk, 020-6141492, tr.vandijk@planet.nl,
Piet van der Werf, info@pietvanderwerf.com

Commissie Bescherming Ewout Huibers, bescherming@vogelsamsterdam.nl

Commissie Veldwerk Kolonievogels & broedvogelinventarisaties: Frank van Groen,
fm.vangroen@kpnmail.nl, MUS: ellen.de.bruin@hotmail.com

Roofvogels en uilen: Teun van Dijk, tr.vandijk@planet.nl

Coördinatie Ijsvogels Jan Jongejans, jan.jongejans@tiscali.nl

Coördinatie Watervogel- & midwintertelling Zimbo Boudewijns,
zimboboudewijns@fastmail.com

Waarnemingensecretaris Ellen de Bruin, ellen.de.bruin@hotmail.com

Excursies Mieke Kranstauber, miekekranstauber@hetnet.nl

Lezingen Marc Menon, 06-51595399, voorzitter@vogelsamsterdam.nl

Website www.vogelsamsterdam.nl

Ledenadministratie Charlotte van Duijl, ledenadministratie@vogelsamsterdam.nl

Lidmaatschap Leden met digitale Gierzwaluw €17,50, Stadspas €15,-
Huisgenootleden €4,50. Met papieren Gierzwaluw €27,50, Stadspas €25,-

Betaling via NL 60 INGB 0005060400, t.n.v. Vogelwerkgroep Amsterdam te Amsterdam

Postadres Geleenstraat 49-1, 1078 LD Amsterdam

Sneeuwgorz

Wintergast

De hele winter kun je in Nederland Sneeuwgorzen zien, vooral aan de kust en bij open water. In december zat er een bij de Ouderkerkerplas, in januari een groepje langs de recent weer geopende Uitdammerdijk. Kees Wevers zag deze Sneeuwgorzman vorig jaar eind april op het strand bij de Zuidpier. De vogel was al in broedkleed en zong geregeld.

Voor deze foto schoof Kees op z'n buik over het zand. De scherpste-diepte zit in het beeld, wel is in Lightroom de vogel wat opgelicht en wat warmte en saturatie toegevoegd. Lees voor meer fototips het artikel op pagina 28.

